

3.3.2021

A9-0196/252

Emenda 252

Pascal Canfin

f'isem il-Kumitat għall-Ambjent, is-Saħħa Pubblika u s-Sikurezza tal-Ikel

Rapport

A9-0196/2020

Cristian-Silviu Buşoi

Programm ta' azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa għall-perjodu 2021-2027 ("il-Programm l-UE għas-Saħħa")

(COM(2020)0405 – C9-0152/2020 – 2020/0102(COD))

Proposta għal regolament

—

EMENDI TAL-PARLAMENT EWROPEW*

għall-proposta tal-Kummissjoni

REGOLAMENT (UE) 2021/...

TAL-PARLAMENT EWROPEW U TAL-KUNSILL

ta' ...

li jstabbilixxi Programm għall-azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa (il-“Programm l-UE għas-Saħħa”) għall-perjodu 2021-2027, u li jhassar ir-Regolament (UE)

Nru 282/2014

(Test b'rilevanza għaż-ŻEE)

IL-PARLAMENT EWROPEW U L-KUNSILL TAL-UNJONI EWROPEA,

Wara li kkunsidraw it-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea, u b'mod partikolari l-Artikolu 168(5) tiegħu,

* Emendi: it-test ġdid jew modifikat huwa indikat permezz tat-tipa korsiva u grassa; it-thassir huwa indikat permezz tas-simbolu █ .

Wara li kkunsidraw il-proposta tal-Kummissjoni Ewropea,

Wara li l-abbozz tal-att legiżlattiv intbagħat lill-parlamenti nazzjonali,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew¹,

Wara li kkunsidraw l-opinjoni tal-Kumitat tar-Regjuni²,

Filwaqt li jaġixxu skont il-proċedura legiżlattiva ordinarja³,

¹ ĠU C 429, 11.12.2020, p. 251.

² ĠU C 440, 18.12.2020, p. 131.

³ Il-pożizzjoni tal-Parlament Ewropew ta' ... (għadha mhijiex ippubblikata fil-Ġurnal Uffiċjali) u d-Deċizjoni tal-Kunsill ta' ...

Billi:

- (1) Skont l-Artikolu 3(1) tat-Trattat dwar l-Unjoni Ewropea (TUE), wiehed mill-ghanijiet tal-Unjoni huwa li tippromwovi l-benessri tal-popli tagħha.
- (2) **Skont** l-Artikolu 9 u l-Artikolu 168 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea (TFUE) u l-Artikolu 35 tal-Karta tad-Drittijiet Fundamentali tal-Unjoni Ewropea, irid jiġi żgurat li jkun hemm livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fid-definizzjoni u l-implimentazzjoni tal-politiki u tal-attivitajiet kollha tal-Unjoni.
- (3) L-Artikolu 168 TFUE jipprevedi li l-Unjoni għandha tikkomplementa u tappoġġa l-politiki nazzjonali dwar is-saħħa, tinkoraġġixxi l-kooperazzjoni bejn l-Istati Membri u tippromwovi l-koordinazzjoni bejn il-programmi tagħhom, b'rispett sħiħ tar-responsabbiltajiet tal-Istati Membri rigward id-definizzjoni tal-politika tas-saħħa tagħhom u l-organizzazzjoni, **il-ġestjoni** u t-twassil tas-servizzi tas-saħħa u tal-kura medika.

- (4) Ittiehdu azzjonijiet b'mod partikolari taht il-programmi preċedenti ta' azzjonijiet tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa pubblika, jiġifieri dawk previsti *mid-Deciżjonijiet Nru 1786/2002/KE⁴ u Nru 1350/2007/KE⁵ tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u mir-Regolament (UE) Nru 282/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁶*, sabiex jintlaħqu r-rekwiziti stabbiliti fl-Artikolu 168 TFUE.
- (5) Fil-11 ta' Marzu 2020, l-Organizzazzjoni Dinjija tas-Saħħa (WHO, *World Health Organization*) iddikjarat it-tifqigħa tal-coronavirus il-ġdid (COVID-19) bħala pandemija globali. Din il-pandemija kkawżat kriżi tas-saħħa dinjija bla preċedent b'konsegwenzi soċjoekonomiċi severi u tbatija kbira għall-bniedem, *li jaffettwaw b'mod partikolari lil persuni b'kundizzjonijiet kroniċi. Barra minn hekk, il-haddiema fl-oqsma tal-kura tas-saħħa, li kienu essenzjali matul il-kriżi tal-COVID-19, ġew esposti għal riskji sanitarji kbar.*
- (6) Filwaqt li l-Istati Membri huma responsabbli għall-politika tas-saħħa tagħhom, *jenhtieg li* huma jipproteġu s-saħħa pubblika fi spirtu ta' solidarjetà Ewropea, kif imsemmi fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-13 ta' Marzu 2020 dwar rispons ekonomiku kkoordinat għat-tifqigħa tal-COVID-19. L-esperjenza mill-kriżi attwali tal-COVID-19 uriet li hemm htieġa ta' iktar azzjoni fil-livell tal-Unjoni biex tappoġġa l-kooperazzjoni u l-kordinazzjoni fost l-Istati Membri. *Dik il-kooperazzjoni jenhtieg li* ttejjeb *it-thejjija*, u l-prevenzjoni u l-kontroll tal-firxa ta' *infezzjonijiet u* mard sever fil-bniedem lil hinn mill-fruntieri sabiex tiġġieled theddid transfruntier serju ieħor għas-saħħa u tissalvagwardja *u ttejjeb* is-saħħa u l-benessri ta' *kulhadd* fl-Unjoni. *It-thejjija hija ċ-ċavetta biex titjeb ir-reziljenza għal theddid futur. F'dak ir-rigward, jenhtieg li l-Istati Membri jingħataw il-possibbiltà li*

⁴ *Id-Deciżjoni Nru 1786/2002/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Settembru 2002 li tadotta programm ta' azzjoni Komunitarja fil-qasam tas-saħħa pubblika (2003-2008) (ĠU L 271, 9.10.2002, p. 1).*

⁵ *Id-Deciżjoni Nru 1350/2007/KE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-23 ta' Ottubru 2007 li tistabbilixxi t-tieni programm ta' azzjoni Komunitarja fil-qasam tas-saħħa (2008-2013) (ĠU L 301, 20.11.2007, p. 3).*

⁶ *Ir-Regolament (UE) Nru 282/2014 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Marzu 2014 dwar it-twaqqif tat-tielet Programm għal azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa (2014-2020) u li jhassar id-Deciżjoni Nru 1350/2007/KE (ĠU L 86, 21.3.2014, p. 1).*

jwettqu testijiet tal-istress fuq bażi volontarja sabiex itejbu t-tnejn u jżidu r-reżiljenza.

- (7) Għalhekk huwa xieraq li jiġi stabbilit programm ġdid **u msahħah** għall-azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa, imsejjaħ il-“Programm l-UE għas-Saħħa” (il-“Programm”), għall-perjodu 2021-2027. F'konformità mal-għanijiet tal-azzjoni tal-Unjoni u mal-kompetenzi tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa pubblika, jenhtieg li l-Programm jenfasizza l-azzjonijiet li għandhom vantaġġi u gwadanji fl-effiċjenza marbuta magħhom mill-kollaborazzjoni u l-koooperazzjoni fil-livell tal-Unjoni, u l-azzjonijiet li għandhom impatt fuq is-suq intern.
- (8) ***Jenhtieg li l-Programm ikun mezz ta' promozzjoni ta' azzjonijiet f'oqsma fejn ikun hemm valur miżjud tal-Unjoni li jista' jintwera. Tali azzjonijiet jenhtieg li jinkludu, fost l-oħrajn, it-tishih tal-iskambju tal-aħjar prattiki bejn l-Istati Membri, l-appoġġ għal networks għall-kondiviżjoni tal-għarfien jew għat-tagħlim reċiproku, l-indirizzar ta' theddid transfruntier għas-saħħa sabiex jitnaqqsu r-riskji ta' tali theddid u sabiex jittaffew il-konsegwenzi tagħhom, l-indirizzar ta' ċerti kwistjonijiet relatati mas-suq intern li fir-rigward tagħhom l-Unjoni tista' tikseb soluzzjonijiet ta' kwalità għolja mal-Unjoni kollha, biex b'hekk jiġi sfruttat il-potenzjal tal-innovazzjoni fis-saħħa, u tittejjeb l-effiċjenza billi tiġi evitata d-duplikazzjoni tal-attivitajiet u jiġi ottimizzat l-użu tar-riżorsi finanzjarji. Jenhtieg li l-Programm jappoġġa wkoll azzjonijiet ta' bini ta' kapacià sabiex jissahħah l-ippjanar strateġiku, l-aċċess għal finanzjament minn sorsi differenti u l-kapacià ta' investiment fl-azzjonijiet tal-Programm kif ukoll tal-implimentazzjoni tagħhom. F'dak ir-rigward jenhtieg li l-Programm jipprovdi assistenza mfassla ad hoc skont il-pajjiż lill-Istati Membri, jew lill-gruppi ta' Stati Membri, bl-akbar bżonnijiet.***

- (9) Dan ir-Regolament **jistabbilixxi** pakkett finanzjarju għall-Programm I li jrid jikkostitwixxi l-ammont ta' referenza primarja, skont it-tifsira tal-punt 18 tal-Ftehim Interistituzzjonali tas-16 ta' Diċembru 2020 bejn il-Parlament Ewropew, il-Kunsill tal-Unjoni Ewropea u l-Kummissjoni Ewropea dwar dixxiplina baġitarja, dwar kooperazzjoni f'materji ta' baġit u dwar ġestjoni finanzjarja tajba kif ukoll dwar riżorsi proprji godda, inkluż pjan direzzjonali lejn l-introduzzjoni ta' riżorsi proprji godda⁷, **għall-Parlament Ewropew u għall-Kunsill matul il-proċedura baġitarja annwali. Dan il-pakkett finanzjarju jipprevedi ammont ta' EUR 500 000 000 fi prezzijiet tal-2018 bi qbil mad-dikjarazzjoni kongunta mill-Parlament Ewropew, il-Kunsill u l-Kummissjoni dwar it-tishih ta' programmi speċifiċi u l-adattament ta' atti bażiċi tat-22 ta' Diċembru 2020⁸.**
- (10) **Sabiex il-Programm ikun bilanċjat u ffukat, jenhtieġ li f'dan ir-Regolament jiġu stabbiliti ishma minimi u massimi fir-rigward tal-baġit globali, għal ċerti oqsma ta' azzjoni, bil-ħsieb li tinghata gwida għall-allokazzjoni tar-riżorsi b'rabta mal-implimentazzjoni tal-Programm.**

⁷ ĠU L 433 I, 22.12.2020, p. 28.

⁸ ĠU C 444 I, 22.12.2020, p. 1.

- (11) Minhabba n-natura serja tat-theddid transfruntier għas-saħħa, jenhtieg li l-Programm jappoġġa miżuri tas-saħħa pubblika kkoordinati fil-livell tal-Unjoni biex jindirizzaw aspetti differenti tat-tali theddid. Sabiex tissaħħaħ il-kapaċità tal-Unjoni li thejji ***għal kwalunkwe kriżi tas-saħħa futura***, tirrispondi għalihom u timmaniġġjahom, jenhtieg li l-Programm jipprovdi appoġġ għal azzjonijiet meħuda fil-qafas tal-mekkanizmi u l-istrutturi stabbiliti bid-Deciżjoni Nru 1082/2013/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill⁹ u mekkanizmi u strutturi rilevanti oħra li sar referenza għalihom ***fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Novembru 2020 intitolata "Il-bini ta' Unjoni Ewropea tas-Saħħa: Rinforzar tar-reżiljenza tal-UE għat-theddid transkonfinali għas-saħħa"***, inklużi azzjonijiet maħsuba għat-tishih tal-ippjanar tat-thejjija u l-kapaċità tar-rispons fil-livell nazzjonali u fil-livell tal-Unjoni, għat-tishih tar-rwol taċ-Ċentru Ewropew għall-Prevenzjoni u l-Kontroll tal-Mard (ECDC, European Centre for Disease Prevention and Control) u tal-Aġenzija Ewropea għall-Mediċini (EMA, European Medicines Agency), u għall-istabbiliment ta' awtorità għat-thejjija u għar-rispons f'każ ta' emerġenza tas-saħħa. Tali azzjonijiet jistgħu jinkludu ■ l-bini ta' kapaċità fir-rispons għall-kriżi ***tas-saħħa***, miżuri preventivi relatati mat-tilqim u l-immunizzazzjoni, programmi ta' sorveljanza msahħa, ***il-forniment ta' informazzjoni dwar is-saħħa u pjattaformi għall-kondiviżjoni tal-aħjar Prattiki***. F'dan il-kuntest, jenhtieg li l-Programm irawwem, fl-Unjoni kollha u fost is-setturi kollha, il-prevenzjoni tal-kriżijiet, it-thejjija u s-sorveljanza, u l-kapaċità ta' ġestjoni u rispons ta' atturi fil-livelli ■ tal-Unjoni ***u tal-Istati Membri***, inklużi l-ippjanar ta' kontingenza u eżerċizzji ta' thejjija, f'konformità ***mal-aproċċi "Saħħa Waħda" u "Saħħa fil-Politiki Kollha"***. Jenhtieg li l-Programm jiffaċilita l-istabbiliment ta' qafas integrat u trażversali għall-komunikazzjoni tar-riskju għall-fażijiet kollha ta' kriżi tas-saħħa, ***jigifieri*** l-prevenzjoni, it-thejjija u r-rispons.

⁹ Id-Deciżjoni Nru 1082/2013/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-22 ta' Ottubru 2013 dwar theddid transkonfinali serju għas-saħħa u li tħassar id-Deciżjoni Nru 2119/98/KE ([ĠU L 293, 5.11.2013, p. 1](#)).

- (12) *Sabiex jissahhu l-kapaċitajiet tal-Unjoni li tipprevjeni l-kriżijiet tas-saħha, thejji għalihom, tirispondi għalihom u timmaniġġjahom, jenhtieg li l-Programm jipprovdi appoġġ għal azzjonijiet mehuda fil-qafas tal-mekkaniżmi u l-istrutturi stabbiliti bil-leġiżlazzjoni rilevanti tal-Unjoni. Dak l-appoġġ jista' jinkludi l-bini tal-kapaċità fir-rispons għall-kriżijiet tas-saħha, inklużi l-ippjanar u t-thejjija ta' kontinġenza, miżuri preventivi bħal dawk relatati mat-tilqim u l-immunizzazzjoni, programmi ta' sorveljanza msahha u koordinazzjoni u kooperazzjoni mtejbja.*
- (13) *Fil-kuntest ta' kriżijiet tas-saħha pubblika, il-provi kliniċi u l-valutazzjoni tat-teknoloġija tas-saħha (HTA, health technology assessment) jistgħu jikkontribwixxu għall-aċċelerament fl-iżvilupp u l-identifikazzjoni ta' kontromiżuri mediċi effikaċi. Għalhekk jenhtieg li l-Programm ikun jista' jipprovdi appoġġ biex jiġu ffaċilitati azzjonijiet f'dawk l-oqsma.*

- (14) Bil-ħsieb li jiproteġi lil persuni f'sitwazzjonijiet vulnerabbli, inklużi dawk li jbatu minn mard mentali u dawk **li jgħixu b'mard li jittiehed jew li ma jittiehidx jew dawk l-aktar milquta minnu u minn** mard kroniku, jenħtieġ li l-Programm jippromwovi wkoll azzjonijiet li jindirizzaw **u jipprevjenu** l-impatt kollaterali **tal-kriżijiet** tas-saħħa fuq in-nies li jiffurmaw parti minn dawn il-gruppi vulnerabbli **u azzjonijiet li jtejbu s-saħħa mentali**.
- (15) Bil-kriżi tal-COVID-19 feġġew ħafna sfidi, **inkluża d-dipendenza tal-Unjoni fuq pajjiżi terzi** fl-iżgurar tal-provvista **tal-materja prima, tal-ingredjenti farmaċewtiċi attivi, tal-prodotti mediċinali**, tal-apparat mediku **u** tat-tagħmir ta' protezzjoni personali meħtieġa fl-Unjoni matul **il-kriżijiet tas-saħħa, partikolarment** il-pandemiji. Għaldaqstant, jenħtieġ li l-Programm jipprovdi appoġġ għal azzjonijiet li jrawmu l-produzzjoni, l-akkwist u l-ġestjoni ta' prodotti rilevanti għal kriżi **fl-Unjoni biex jittaffa r-riskju ta' skarsezzi**, filwaqt li tiġi żgurata l-komplementarjetà ma' strumenti oħra tal-Unjoni.

- (16) Sabiex jiġu minimizzati l-konsegwenzi għas-saħħa pubblika tat-theddid transfruntier serju għas-saħħa, jenhtieg li jkun possibbli li l-azzjonijiet appoġġati mill-Programm *itejbu* l-interoperabbiltà tas-sistemi tas-saħħa tal-Istati Membri permezz tal-kooperazzjoni u tal-iskambju tal-aħjar prattiki u *anke billi jiżdied l-għadd akbar ta' azzjonijiet kongunti. Jenhtieg li dawn l-azzjonijiet* jiżguraw li *l-Istati Membri jkunu kapaċi* jirrispondu għal emergenzi tas-saħħa, inkluż permezz *tat-twettiq ta' ppjanar ta' kontingenza, eżerċizzji ta' thejjija u titjib tal-hiliet tal-haddiema* tal-kura tas-saħħa u tas-saħħa pubblika, *kif ukoll* l-istabbiliment, *skont strategiji nazzjonali*, ta' mekkaniżmi għall-monitoraġġ effiċjenti u għad-distribuzzjoni jew għall-allokazzjoni tal-prodotti u s-servizzi meħtieġa fi *żminijiet* ta' kriżi ġestiti skont il-bżonn.
- (17) *L-ghoti ta' informazzjoni lill-individwi għandu rwol importanti fil-prevenzjoni u r-rispons għall-mard. Għalhekk jenhtieg li l-Programm jappoġġa attivitajiet ta' komunikazzjoni indirizzati lill-pubbliku ġenerali jew lil gruppi ta' nies jew professjonisti speċifiċi, sabiex jiġu promossi l-prevenzjoni tal-mard u modi ta' hajja tajjeb għas-saħħa, jiġu miġġielda l-miżinformazzjoni u d-diżinformazzjoni fir-rigward tal-prevenzjoni, il-kawża u t-trattament tal-mard, tiġi indirizzata l-eżitazzjoni għat-tilqim u jiġu appoġġati l-isforzi biex tissaħħah l-imġiba altruwista, bħad-donazzjonijiet tal-organi u tad-demm, b'mod li jikkomplimenta l-kampanji nazzjonali dwar dawk il-kwistjonijiet.*

I

(18) ***F'sinergija ma' programmi oħra tal-Unjoni, bhall-programm Ewropa Diġitali stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-programm Ewropa Diġitali u li jhassar id-Deċiżjoni (UE) 2015/2240, l-Orizzont Ewropa - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-Orizzont Ewropa - il-Programm Qafas għar-Riċerka u l-Innovazzjoni, li jistabbilixxi r-regoli tiegħu għall-partecipazzjoni u d-disseminazzjoni, u li jhassar ir-Regolamenti (UE) Nru 1290/2013 u (UE) Nru 1291/2013 ("Orizzont Ewropa"), il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali ("FEŻR") stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Ewropew għall-Iżvilupp Reġjonali u dwar il-Fond ta' Koeżjoni, il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+) stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill dwar il-Fond Soċjali Ewropew Plus (FSE+), il-Programm InvestEU stabbilit minn Regolament (UE) 2021/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁰⁺, u l-Facilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza stabbilita minn Regolament (UE) 2021/241 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹¹, jistgħu jiġu appoġġati, taħt il-Programm, azzjonijiet li javvanzaw it-trasformazzjoni diġitali tas-servizzi tas-saħħa u jżidu l-interoperabbiltà ta' tali servizzi, inkluż permezz tal-iżvilupp ta' spazju Ewropew għad-data dwar is-saħħa.***

¹⁰ Ir-Regolament (UE) 2021/... tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill ta' ... li jistabbilixxi l-Programm InvestEU u li jemenda r-Regolament (UE) 2015/1017 (ĠU L ...).

⁺ ĠU: Jekk jogħġbok dahhal fit-test in-numru tar-Regolament li jinsab fid-dokument PE-CONS 74/20 (2020/0108 (COD)), u dahhal in-numru, id-data u r-referenza tal-ĠU ta' dak ir-Regolament fin-nota ta' qiegħ il-paġna.

¹¹ Ir-Regolament (UE) 2021/241 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-12 ta' Frar 2021 li jistabbilixxi l-Facilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza (ĠU L 57, 18.2.2021, p. 17).

- (19) ***Is-sahha hija investment, u jenhtieg li l-Programm ikollu dan il-kuncett fil-qalba tieghu.*** Jekk in-nies jinzammu f'sahhithom u attivi aktar fit-tul u jitheggu biex jieħdu rwol attiv fit-tmexxija ta' sahhithom ***billi jittejjeb l-gharfien tagħhom dwar is-sahha*** dan iħalli effetti pozittivi fuq is-sahha, l-inugwaljanzi ***u d-disparitajiet*** fis-sahha, ***l-aċċess għall-kura tas-sahha sesswali u riproduttiva***, il-kwalità tal-ħajja, ***is-sahha tal-haddiema***, il-produttività, il-kompetittività u l-inklużività, filwaqt li tonqos il-persjoni fuq ***is-sistemi nazzjonali tal-kura tas-sahha u fuq*** il-baġits nazzjonali. ***Jenhtieg li l-Programm jappoġġa wkoll l-azzjonijiet biex jitnaqqsu l-inugwaljanzi fil-provvista tal-kura tas-sahha, partikolarment f'żoni rurali u remoti, inkluż fir-reġjuni ultraperiferiċi, għall-fini li jinkiseb tkabbir inklużiv.*** Il-Kummissjoni impenjat ruħha biex tgħin lill-Istati Membri jilħqu l-miri ta' żvilupp sostenibbli stabbiliti fir-Riżoluzzjoni tan-NU tal-25 ta' Settembru 2015 intitolata "Nittrasformaw id-dinja tagħna: l-"Agenda 2030 għall-Iżvilupp Sostenibbli" (l-"Agenda 2030 tan-NU"), b'mod partikolari l-Għan ta' Żvilupp Sostenibbli 3 "Jigu żgurati ħajjiet f'sahhithom u jigi promoss il-benesseri għal kulhadd f'kull età". Jenhtieg għalhekk li l-Programm jikkontribwixxi għall-azzjonijiet biex jintlaħqu dawk il-miri.

(20) Il-mard li ma jittehidx **sikwit jiġi** minn taħlita ta' fatturi ġenetiċi, fiżjoloġiċi, ambjentali u ta' mgħiba. **Il-mard** li ma jittehidx, bħall-marda kardjovaskulari, il-kanċer, **il-mard mentali, id-disturbi newroloġiċi**, il-marda respiratorja kronika u d-dijabete jirrappreżenta l-kawżi ewlenin tad-dizabbiltà, tal-problemi ta' saħħa, tal-irtirar marbut mas-saħħa, u tal-imwiet prematuri fl-Unjoni, **u jikkawża** impatti soċjali u ekonomiċi konsiderevoli. Sabiex jitnaqqas l-impatt tal-mard li ma jittehidx fuq l-individwi u fuq is-soċjetà fl-Unjoni u jintlaħaq l-Għan 3 tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tal-Aġenda 2030 tan-NU, b'mod partikolari – **izda mhux biss – il-Mira 3.4 ta' dak il-Għan**, jiġifieri li l-mortalità prematura mill-mard li ma jittehidx titnaqqas b'terz sal-2030, huwa essenzjali li jkun hemm rispons integrat li jiffoka fuq **il-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard** fis-setturi ■ rilevanti kollha.

- (21) Għalhekk, jenhtieg li l-Programm *jipprovd i appoġġ għall-promozzjoni tas-saħħa u għall-prevenzjoni tal-mard u jtejjeb is-saħħa mentali* tul il-hajja ta' individwu ■ billi jindirizza l-fatturi ta' riskju għas-saħħa, ■ u *d-determinanti tas-saħħa, li jikkontribwixxi wkoll biex jintlaħaq l-Għan 3 tal-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli* tal-Aġenda 2030 tan-NU. Għaldaqstant, jenhtieg ukoll li l-Programm jikkontribwixxi għall-oġettivi stabbiliti fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Diċembru 2019 intitolata “Il-Patt Ekoloġiku Ewropew” (il-“Patt Ekoloġiku Ewropew”). ■
- (22) *Jenhtieg li l-Programm ikompli jappoġġa azzjonijiet fil-qasam tat-tnaqqis u l-prevenzjoni tal-hsara relatata mal-alkohol, b'enfasi partikolari fuq il-harsien taż-żgħażaġh.*
- (23) *Il-piż ta' mard kroniku huwa sinifikanti fl-Unjoni. Huwa rikonoxxut estensivament li l-prevenzjoni u l-identifikazzjoni bikrija huma importanti f'dak ir-rigward. Il-Programm jenhtieg li jappoġġa azzjonijiet f'dawk l-oqsma u jenhtieg li jappoġġa l-iżvilupp ta' linji gwida tal-Unjoni speċifiċi dwar il-prevenzjoni u l-ġestjoni tal-mard u b'hekk jimmira li jnaqqas il-piż tal-Istati Membri permezz ta' hidma kongunta biex ikun hemm ġestjoni aħjar u aktar effikaċi tal-mard kroniku. Il-bidliet demografiċi, b'mod partikolari s-soċjetà li qed tixjeh, joffru sfida għas-sostenibbiltà tas-sistemi tas-saħħa. Il-mard u d-disturbi relatati mal-età, bħad-dimenzja, u d-diżabbiltajiet relatati mal-età, jirrikjedu attenzjoni speċifika.*

- (24) Wara l-mard kardjovaskulari, il-kanċer jiġi fit-tieni post bħala l-kawża ewlenija tal-imwiet fl-Istati Membri. Il-kanċer huwa marda li tiffirma parti mill-mard li ma jittehidx li jikkondividi fatturi ta' riskju komuni u li l-prevenzjoni u l-kontroll tiegħu jkunu ta' benefiċċju għall-maġġoranza taċ-ċittadini. In-**nutrizzjoni fqira, l-inattività fiżika, l-obeżità, l-użu tat-tabakk u l-użu dannuż tal-alkohol huma fatturi ta' riskju komuni għal mard kroniku iehor, bħall-mard kardjovaskulari, u għalhekk jenhtieg li jiġu implimentati programmi ta' prevenzjoni tal-kanċer fil-kuntest ta' approċċ integrat ta' prevenzjoni tal-mard kroniku. Jenhtieg li l-miżuri rilevanti fil-**"Pjan Ewropew biex Jingheleb il-Kanċer" stabbiliti fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tat-3 ta' Frar 2021 **jibbenefikaw mill-Programm u mill-missjoni tal-Orizzont Ewropa dwar il-kanċer, u jenhtieg li jikkontribwixxu għat-trawwim ta' approċċ integrat li jkopri l-prevenzjoni, l-iskrinjar, id-dijanjożi bikrija, il-monitoraġġ, it-trattament u l-kura, kif ukoll it-titjib** tal-kwalità tal-ħajja tal-pazjenti u s-superstiti. █
- (25) **Jenhtieg li jkun possibbli li jiġu appoġġjati studji dwar l-influwenza tal-ġeneru fuq il-karatteristiċi tal-mard sabiex jikkontribwixxu għat-titjib tal-ġharfien u l-educazzjoni f'dak il-qasam, biex b'hekk jitjiebu l-prevenzjoni, id-dijanjożi, il-monitoraġġ u t-trattament.**

(26) Il-Programm *jenhtieg li* jaħdem f'sinergija, u b' mod komplementari, ma' politiki, programmi u fondi oħra tal-Unjoni, bħall-Programm Ewropa Digitali, Orizzont Ewropea, ir-riżerva rescEU taħt il-Mekkaniżmu tal-Unjoni għall-Protezzjoni Ċivili stabbilit mid-Deciżjoni (UE) 2019/420 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹² (ir-“riżerva rescEU”), l-Istrument għall-Appoġġ ta' Emergenza stabbilit mir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2016/369¹³, il-FSE+, li minnu tiffurma parti l-fergħa tal-Impjiegi u l-Innovazzjoni Soċjali, inkluż fir-rigward tas-sinergiji relattivament għat-titjib tal-protezzjoni tas-saħħa u s-sigurtà ta' miljuni ta' haddiema fl-Unjoni, il-Programm InvestEU, il-Programm tas-Suq Intern stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi programm għas-suq intern, għall-kompetittività tal-intraprizi, inklużi l-intraprizi żgħar u ta' daqs medju, għall-qasam tal-pjanti, l-annimali, l-ikel u l-għalf, u għall-istatistika Ewropea (il-Programm tas-Suq Uniku) u li jhassar ir-Regolamenti (UE) Nru 99/2013, (UE) Nru 1287/2013, (UE) Nru 254/2014 u (UE) Nru 652/2014, il-FEŻR, il-Facilità tal-Irkupru u r-Reziljenza, l-Erasmus+ stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-Erasmus+: il-Programm tal-Unjoni għall-edukazzjoni u taħriġ, żgħażaġh u sport u li jhassar ir-Regolament (UE) Nru 1288/2013, il-Korp Ewropew ta' Solidarjetà, il-Programm stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi l-Programm tal-Korp Ewropew ta' Solidarjetà u li jhassar ir-Regolamenti (UE) 2018/1475 u (UE) Nru 375/2014, u strumenti ta' azzjoni esterna tal-Unjoni, bħall-Istrument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali stabbilit minn Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill li jistabbilixxi Strument ta' Viċinat, ta' Kooperazzjoni għall-Iżvilupp u ta' Kooperazzjoni Internazzjonali kif ukoll Fond Ewropew għall-Iżvilupp Sostenibbli Plus u Garanzija għall-Azzjoni Esterna, u li jhassar ir-Regolament (UE) 2017/1601 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill, id-Deciżjoni Nru 466/2014/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill u r-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 480/2009, u l-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni III minn Regolament tal-Parlament

¹² Id-Deciżjoni (UE) 2019/420 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-13 ta' Marzu 2019 li temenda d-Deciżjoni Nru 1313/2013/UE dwar Mekkaniżmu tal-Unjoni għall-Protezzjoni Ċivili (GU L 77I, 20.3.2019, p. 1).

¹³ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2016/369 tal-15 ta' Marzu 2016 dwar l-għoti ta' appoġġ ta' emergenza fl-Unjoni (GU L 70, 16.3.2016, p. 1).

Ewropew u tal-Kunsill li jstabbilixxi l-Istrument għall-Assistenza ta' Qabel l-Adeżjoni (IPA III). Fejn xieraq, jenħtieġ li jiġu stabbiliti regoli komuni bil-ħsieb li tiġi żgurata l-konsistenza u l-komplementarjetà bejn il-politiki, programmi u fondi tal-Unjoni, filwaqt li jiġi żgurat li l-ispeċifitajiet ta' dawk il-politiki jiġu rispettati, u bil-ħsieb li jiġu allinjati r-rekwiżiti strateġiċi ta' dawk il-politiki, programmi u fondi, bħall-kundizzjonijiet abilitanti taħt il-FEŻR u l-FSE+. ***Jenħtieġ li l-Kummissjoni u l-Istati Membri jiżguraw li tali sinerġiji u komplementarjetajiet jittiehdu debitament inkunsiderazzjoni fit-tfassil tal-programmi ta' hidma annwali kif previst f'dan ir-Regolament.***

- (27) *Jenhtieg li l-Kummissjoni tikkonsulta mal-Istati Membri, permezz ta' "Grupp ta' Tmexxija taht l-UE għas-Saħħa" li jiġi stabbilit minn dan ir-Regolament, dwar il-prijoritajiet u l-orjentamenti strateġiċi tal-Programm, sabiex jiġu żgurati l-konsistenza u l-komplementarjetà bejn il-Programm u politiki, strumenti u azzjonijiet oħra tal-Unjoni, kif ukoll dwar l-implimentazzjoni tal-Programm.*
- (28) *Il-Programm jenhtieg li jikkontribwixxi għall-holqien ta' riżerva ta' prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi f'sinergija u komplementarjetà mar-riżerva rescEU, mal-appoġġ ta' emerġenza stabbilit taht ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2016/369¹⁴, mal-Faċilità għall-Irkupru u r-Reżiljenza u ma' politiki, programmi u fondi oħra tal-Unjoni, u jikkomplementa l-hażniet nazzjonali fil-livell tal-Unjoni fejn mehtieg.*
- (29) **█** Minhabba ż-żieda fid-domanda għall-kura tas-saħħa, is-sistemi tal-kura tas-saħħa tal-Istati Membri qed jiffaċċjaw sfidi dwar id-disponibbiltà u fl-affordabbiltà *tal-prodotti mediċi*. Biex tiġi żgurata li jkun hemm protezzjoni aħjar tas-saħħa pubblika, kif ukoll li l-pazjenti fl-Unjoni jkunu sikuri u mogħtija s-setgħa, huwa essenzjali li l-pazjenti u s-sistemi tas-saħħa jkollhom aċċess għal prodotti *medicinali sostenibbli, effiċjenti, ekwitabbli, affordabbli u ta' kwalità għolja, inkluż fil-kuntest transfruntier*, u li huma jkunu jistgħu jibbenefikaw bis-sħiħ minn dawk il-prodotti medicinali *abbażi ta' informazzjoni medika trasparenti, konsistenti u orjentata lejn il-pazjent.*

¹⁴ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2016/369 tal-15 ta' Marzu 2016 [dwar l-għoti ta' appoġġ ta' emerġenza fl-Unjoni](#) (ĠU L 070 16.3.2016, p. 1).

- (30) Minhabba *d-domanda dejjem akbar għall-kura tas-saħha, fost l-ohrajn*, il-Programm jenhtieg li jappoġġa *l-iżvilupp ta' sistema tal-Unjoni għall-monitoraġġ, ir-rapportar u n-notifika ta' nuqqasijiet ta' prodotti mediċinali u apparat mediku sabiex tiġi evitata l-frammentazzjoni tas-suq intern* u biex jiżgura aktar disponibbiltà u affordabbiltà ta' dawk il-prodotti mediċinali *u dak l-apparat mediku filwaqt li jillimita safejn il-ktajjen tal-provvista tagħhom jiddependu fuq pajjiżi terzi. Għalhekk jenhtieg li l-Programm jinkoraġġixxi l-produzzjoni ta' prodotti mediċinali u apparat mediku fl-Unjoni*. B'mod partikolari, sabiex jiġu indirizzati l-htigijiet mediċi mhux issodisfati, il-Programm jenhtieg li jipprovdi appoġġ *għall-generazzjoni ta' evidenza klinika u reali biex jiġi permess l-iżvilupp ta' prodotti mediċinali* ■ *effettivi, l-awtorizzazzjoni tagħhom, l-evalwazzjoni tagħhom* u l-aċċess għalihom, *inklużi prodotti ġeneriċi u bijosimili, għal apparat mediku u għat-trattamenti, jenhtieg li jippromuovi r-riċerka u l-iżvilupp fir-rigward ta' prodotti mediċinali ġodda, b'attenzjoni partikolari tinghata lill-antimikrobiċi u l-vaċċini biex jindirizzaw ir-reżistenza antimikrobika u l-mard li jista' jiġi evitat bit-tilqim, rispettivament, jenhtieg li jippromuovi inċentivi għall-spinta tal-kapaċità tal-produzzjoni għall-antimikrobiċi, it-trattament personalizzat u t-tilqim* u jenhtieg li jrawwem it-trasformazzjoni digitali tal-prodotti tal-kura tas-saħha u pjattaformi għall-monitoraġġ u l-ġbir tal-informazzjoni dwar *il-prodotti mediċinali. Il-Programm jenhtieg li jsaħħah ukoll it-teħid ta' deċiżjonijiet dwar il-mediċini billi jippermetti aċċess għal data dwar il-kura tas-saħha reali u l-analiżi tagħha. Il-Programm jenhtieg li jghin ukoll biex jiżgura li jsir l-aħjar użu tar-riżultati tar-riċerka u jiffaċilita l-adozzjoni, iż-żieda fil-kapaċità implimentattiva u l-użu generali tal-innovazzjonijiet tas-saħha fis-sistemi tal-kura tas-saħha u fil-prassi klinika.*

- (31) Peress li *t-twassil u* l-użu ottimali *tal-prodotti mediċinali* u tal-antimikrobiċi b'mod partikolari, *huma* ta' benefiċċju għall-individwi u għas-sistemi tas-saħħa, jenhtieg li l-Programm jipromwovi l-użu prudenti u effiċjenti tagħhom *bi qbil mal-approċċ "Saħħa Waħda"*, mal-Pjan ta' Azzjoni Ewropew "Saħħa Waħda" kontra r-Reżistenza Antimikrobika (RAM) *stabbilit fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tad-29 ta' Ġunju 2017, u mal-"Approċċ Strategiku tal-Unjoni Ewropea għall-Farmaċewtiċi fl-Ambjent" stabbilit fil-komunikazzjoni tal-Kummissjoni tal-11 ta' Marzu 2019. Il-Programm jenhtieg ukoll li jrawwem* miżuri li jsaħħu l-valutazzjoni u l-ġestjoni xierqa tar-riskji ambjentali assoċjati mal-produzzjoni, l-użu u r-rimi tal-prodotti mediċinali.

(32) Il-leġiżlazzjoni tal-Unjoni dwar is-saħħa thalli impatt immedjat fuq is-saħħa pubblika, fuq ħajjet in-nies, fuq l-effiċjenza u r-reżiljenza ta' sistemi tas-saħħa u fuq il-funzjonament tajjeb tas-suq intern. Il-qafas regolatorju għall-prodotti u t-teknoloġiji mediċi, inkluż il-prodotti mediċinali, it-tagħmir mediku u s-sustanzi ta' oriġini umana, u l-oqfsa regolatorji għat-tabakk, id-drittijiet tal-pazjenti fil-kura tas-saħħa transfruntiera u fil-kuntest tat-theddid transfruntier serju għas-saħħa, huma essenzjali għall-protezzjoni tas-saħħa fl-Unjoni. Għaldaqstant, il-Programm jenhtieg li jappoġġa l-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-infurzar tal-leġiżlazzjoni tal-Unjoni dwar is-saħħa u, ***flimkien ma' korpi rilevanti bħall-EMA u l-ECDC***, jenhtieg li jipprovdi data ta' kwalità għolja, komparabbli u affidabbli, ***inkluża data tal-kura tas-saħħa f'sitwazzjonijiet reali***, biex jappoġġa t-tfassil tal-politiki u l-monitoraġġ, ***jistabilixxi miri u jiżviluppa għodod biex jitkejjel il-progress***.

- (33) In-Networks ta' Referenza Ewropej (NRE), li kienu stabbiliti skont id-Direttiva 2011/24/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁵, huma networks virtwali ta' fornituri tal-kura tas-saħħa fl-Ewropa kollha. L-għan tagħhom hu li jiffacilitaw id-diskussjoni dwar il-mard kumpless jew rari u l-kundizzjonijiet li jeħtieġu kura speċjalizzata hafna u konċentrazzjoni ta' għarfien u ta' rizorsi. Billi l-NRE jistgħu jtejbju l-aċċess għad-dijanjozi u l-provvista ta' kura tas-saħħa ta' kwalità għolja għall-pazjenti b'kundizzjonijiet rari u jistgħu jkunu punti fokali għat-taħriġ mediku u r-riċerka u t-tixrid tal-informazzjoni, jenħtieġ li l-Programm jikkontribwixxi biex jizdied in-networking permezz tal-NRE u ta' networks transnazzjonali oħra. ■
- (34) In-NRE u l-kooperazzjoni transfruntiera fl-għoti tal-kura tas-saħħa lill-pazjenti li jiċċaqalqu minn Stat Membru għall-iehor huma eżempji ta' oqsma fejn ix-xogħol integrat *bejn* l-Istati Membri *ntwera* li għandu valur miżjud qawwi u potenzjal kbir biex tizdied l-effiċjenza tas-sistemi tas-saħħa u b'hekk *titjeb* is-saħħa *pubblika* b'mod ġenerali. *Il-kollaborazzjoni fir-rigward tal-HTA hija qasam ieħor li qed iġib miegħu valur miżjud lill-Istati Membri.* Għalhekk, il-Programm jenħtieġ li jappoġġa attivitajiet li jippermettu hidma kkoordinata integrata u *sostnuta*, b'hekk isservi wkoll biex trawwem l-implimentazzjoni *tal-ahjar* Prattiki ■ li għandhom l-għan li jqassmu r-rizorsi disponibbli lill-popolazzjoni u lill-oqsma kkonċernati bl-aktar mod effettiv sabiex jimmassimizzaw l-impatt tagħhom.
- (35) Ir-Regolament (UE, Euratom) 2018/1046 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill¹⁶ (ir-"Regolament Finanzjarju") japplika għal dan il-Programm. *Ir-Regolament Finanzjarju* jistabbilixxi regoli dwar l-implimentazzjoni tal-baġit tal-Unjoni, inklużi r-regoli dwar għotjiet, premjijiet, akkwist, *ġestjoni* indiretta, strumenti finanzjarji, *garanziji baġitarji*, assistenza finanzjarja ■ u *r-rimborż ta' esperti esterni*.

¹⁵ Id-Direttiva 2011/24/UE tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tad-9 ta' Marzu 2011, dwar l-applikazzjoni tad-drittijiet tal-pazjenti fil-qasam tal-kura tas-saħħa transkonfinali (ĠU L 88, 4.4.2011, p. 45).

¹⁶ Ir-Regolament (UE, Euratom) 2018/1046 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tat-18 ta' Lulju 2018 dwar ir-regoli finanzjarji applikabbli għall-baġit ġenerali tal-Unjoni u li jemenda r-Regolamenti (UE) Nru 1296/2013, (UE) Nru 1301/2013, (UE) Nru 1303/2013, (UE) Nru 1304/2013, (UE) Nru 1309/2013, (UE) Nru 1316/2013, (UE) Nru 223/2014, (UE) Nru 283/2014, u d-Deċizzjoni Nru 541/2014/UE u li jħassar ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 966/2012 (ĠU L 193, 30.7.2018, p. 1).

- (36) It-tipi ta' finanzjament u l-metodi ta' implimentazzjoni taħt dan ir-Regolament jenhtieg li jintgħażlu abbażi tal-abbiltà tagħhom li jiksbu l-objettivi speċifiċi tal-azzjonijiet ikkonċernati u li jrendu r-riżultati, filwaqt li jitqiesu, b'mod partikolari, l-ispejjeż tal-kontrolli, il-piż amministrattiv, u r-riskju mistenni tan-nuqqas ta' konformità. Dik l-għażla jenhtieg li tinkludi l-konsiderazzjoni tal-użu ta' ammonti f'daqqa, **finanzjament b'rati** fissi u spejjeż unitarji, kif ukoll **l-użu** ta' finanzjament **li ma jkunx** marbut mal-ispejjeż kif previst fl-Artikolu 125(1) tar-Regolament Finanzjarju. ***Ir-rekwiżiti ta' rapportar tekniku u finanzjarju għall-benefiċjarji jenhtieg li jkunu tali li jiżguraw li jkun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet finanzjarji applikabbli filwaqt li jimminimizzaw il-piż amministrattiv.***

- (37) Sabiex isir użu ottimali mill-valur miżjud u mill-impatt tal-investimenti ffinanzjati kompletament jew parzjalment mill-baġit tal-Unjoni, jenħtieġ li jitfittxu sinerġiji b'mod partikolari bejn il-Programm u programmi oħra tal-Unjoni, inklużi dawk b'gestjoni kondiviza. Sabiex dawk is-sinerġiji jiġu massimizzati, **u jiġu evitati duplikazzjonijiet**, jenħtieġ li jiġu previsti mekkaniżmi adatti, inkluż il-finanzjament kumulattiv ta' azzjoni mill-Programm u minn programm ieħor tal-Unjoni, sakemm it-tali finanzjament kumulattiv ma jkunx jaqbeż l-ispejjeż eliġibbli totali tal-azzjoni. Għal dak il-għan, jenħtieġ li dan ir-Regolament jistabbilixxi regoli xierqa, b'mod partikolari dwar il-possibbiltà li tiġi ddikjarata l-istess spiza jew nefqa fuq bażi *pro rata* taħt il-Programm u programm ieħor tal-Unjoni, **sabiex jiġi żgurat li hemm rapportar dettaljat u trasparenti**.

- (38) Minhabba n-natura speċifika tal-objettivi u tal-azzjonijiet koperti mill-Programm, l-awtoritajiet kompetenti rispettivi tal-Istati Membri, f'xi każijiet, ikunu fl-aħjar pożizzjoni biex jimplimentaw azzjonijiet relatati **mal-Programm**. Ghalhekk jenhtieg li dawk l-awtoritajiet, maħtura mill-Istati Membri, jitqiesu bħala benefiċjarji identifikati għall-finijiet tal-Artikolu 195 tar-Regolament Finanzjarju u jenhtieg ghalhekk li għotjiet jingħataw lil dawk l-awtoritajiet mingħajr il-pubblikazzjoni minn qabel tas-sejhiet għall-proposti. ***L-investimenti taht il-Programm jenhtieg li jiġu implimentati f'kooperazzjoni mill-qrib mal-Istati Membri.***
- (39) ***Taht l-Artikolu 193(2) tar-Regolament Finanzjarju, tista' tingħata għotja għal azzjoni li tkun diġà bdiet dment li l-applikant ikun jista' jagħti prova tal-htieġa li l-azzjoni tinbeda qabel l-iffirmar tal-ftehim tal-għotja. Madankollu, l-ispejjeż imġarrba qabel id-data tas-sottomissjoni tal-applikazzjoni għall-għotja mhumiex spejjeż eliġibbli, hlief f'każijiet eċċezzjonali debitament ġustifikati. Sabiex jiġi evitat kwalunkwe tfixkil fl-appoġġ tal-Unjoni li jista' jkun ta' preġudizzju għall-interessi tal-Unjoni, fid-deċiżjoni dwar il-finanzjament jenhtieg li jkun possibbli li tiġi prevista l-eliġibbiltà tal-attivitajiet u l-ispejjeż mill-bidu tas-sena finanzjarja 2021, għal żmien limitat fil-bidu tal-qafas finanzjarju pluriennali 2021-2027, u f'każijiet debitament ġustifikati biss, anki jekk dawk l-attivitajiet ġew implimentati u dawk l-ispejjeż ġew imġarrba qabel ma ġiet ippreżentata l-applikazzjoni għall-għotja.***

- (40) L-NRE huma approvati mill-Bord tal-Istati Membri tan-NRE, wara l-proċedura ta' approvazzjoni stabbilita fid-Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni 2014/287/UE¹⁷. Għalhekk jenħtieġ li ***L-NRE*** jitqiesu bhala benefiċjarji identifikati għall-finijiet tal-Artikolu 195 tar-Regolament Finanzjarju u li, ***għalhekk***, l-għotjiet lin-NRE ***jenħtieġ li*** jingħataw mingħajr pubblikazzjoni minn qabel tas-sejthiet għal proposti. Jenħtieġ li l-għotjiet diretti jingħataw ukoll lil entitajiet oħra ***li jkunu ġew*** maħtura f'konformità mar-regoli tal-Unjoni, pereżempju laboratorji u ċentri ta' referenza, ċentri ta' eċċellenza u networks transnazzjonali.
- (41) B'kont meħud tal-qbil komuni dwar il-valuri tas-solidarjetà relattivament għall-kopertura ekwa u universali tas-servizzi tas-saħħa ta' kwalità bhala bażi għall-politiki tal-Unjoni f'dan il-qasam u tal-fatt li l-Unjoni għandha rwol ċentrali x'taqdi fit-tħaffif tal-progress, ***il-koordinazzjoni u l-kooperazzjoni fl-indirizzar*** tal-isfidi globali tas-saħħa kif stabbiliti fil-konkluzjonijiet tal-Kunsill tal-10 ta' Mejju 2010 dwar ir-rwol tal-UE fis-saħħa globali, ***u kif espress fl-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli*** tal-Aġenda 2030 tan-NU, jenħtieġ li l-Programm ***isahħah l-appoġġ*** tal-Unjoni għall-inizjattivi internazzjonali u globali tas-saħħa, ***partikolarment għall-inizjattivi mid-WHO***, bil-mira li titjieb is-saħħa, jiġu indirizzati l-inugwaljanzi ***fil-qasam tas-saħħa*** u ***tissahħah*** il-protezzjoni kontra t-tħeddid globali għas-saħħa.

¹⁷ Id-Deċiżjoni ta' Implimentazzjoni tal-Kummissjoni 2014/287/UE tal-10 ta' Marzu 2014 li tistipula kriterji għall-istabbiliment u l-evalwazzjoni tan-Networks Ewropej ta' Referenza u l-Membri tagħhom u biex jiġi faċilitat l-iskambju ta' informazzjoni u ta' għarfien espert dwar l-istabbiliment u l-evalwazzjoni ta' Networks bħal dawn (ĠU L 147, 17.5.2014, p. 79).

- (42) Biex jiġu massimizzati l-effikaċja u l-effiċjenza tal-azzjonijiet fil-livell tal-Unjoni u internazzjonali, jenhtieg li tiġi żviluppata l-kooperazzjoni mal-organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti bħan-Nazzjonijiet Uniti u l-Bank Dinji, kif ukoll mal-Kunsill tal-Ewropa u mal-Organizzazzjoni għall-Kooperazzjoni u l-Iżvilupp Ekonomiċi (OECD), ***fl-implimentazzjoni tal-Programm***. Sabiex jiżdied l-impatt, ***jenhtieg li jiġu mfittxija wkoll sinerġiji mal-organizzazzjonijiet nazzjonali tal-Istati Membri li huma attivi fis-sahha globali***. Skont l-Id-Deciżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE¹⁸, il-persuni u l-entitajiet stabbiliti fil-Pajjiżi u t-Territorji extra-Ewropej (OCTs) jenhtieg li jkunu eliġibbli għall-finanzjament taht il-Programm, soġġetti għar-regoli u l-oġġettivi tal-Programm u għall-arranġamenti possibbli applikabbli għall-Istat Membru li l-OCT rilevanti huma marbuta miegħu.
- (43) ***L-implimentazzjoni tal-Programm jenhtieg li tiġi appoġġata minn attivitajiet estensivi ta' sensibilizzazzjoni biex jiġi żgurati li l-fehmiet u l-htigijiet tas-soċjetà ċivili jkunu debitament rappreżentati u kkunsidrati. Għal dan il-ghan, jenhtieg li l-Kummissjoni titlob feedback dwar il-prijoritajiet u l-orjentamenti strateġiċi tal-Programm u dwar il-htigijiet li jridu jiġu indirizzati permezz tal-azzjonijiet tagħha minghand il-partijiet ikkonċernati rilevanti darba fis-sena, inkluż dak mir-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili u l-assoċjazzjonijiet tal-pazjenti, l-akkademiċi u l-organizzazzjonijiet tal-professjonisti tal-kura tas-sahha. Jenhtieg ukoll li, kull sena, qabel tmiem ix-xogħol preparatorju għall-programmi ta' hidma, il-Kummissjoni tinforma lill-Parlament Ewropew dwar il-progress fir-rigward ta' tali xogħol preparatorju u dwar l-eżitu tal-attivitajiet ta' komunikazzjoni tagħha mal-partijiet ikkonċernati.***

¹⁸ Id-Deciżjoni tal-Kunsill 2013/755/UE tal-25 ta' Novembru 2013 dwar l-assoċjazzjoni tal-pajjiżi u t-territorji barranin mal-Unjoni Ewropea ("Id-Deciżjoni dwar l-Assoċjazzjoni Barranija") (ĠU L 344, 19.12.2013, p. 1).

- (44) Il-pajjiżi terzi li huma membri taż-Żona Ekonomika Ewropea (ŻEE) jistgħu jieħdu sehem fil-programmi tal-Unjoni fil-qafas tal-kooperazzjoni stabbilit skont il-Ftehim *dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea*¹⁹, li jipprevedi l-implimentazzjoni *ta' programmi bħal dawn abbażi* ta' deċiżjoni *adottata* skont dak il-Ftehim. F'dan ir-Regolament jenhtieg li tiġi introdotta dispożizzjoni speċifika *li tirrikjedi li pajjiżi terzi li jipparteċipaw fil-Programm jagħtu* d-drittijiet *u l-aċċess* neċessarji meħtieġa *biex* l-uffiċjal awtorizzanti responsabbli, l-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) u l-Qorti tal-Awdituri *jeżerċitaw* il-kompetenzi rispettivi tagħhom b'mod komprensiv.
- (45) Il-kooperazzjoni mal-pajjiżi terzi jenhtieg li tissaħħaħ *fir-rigward* tal-iskambju tal-għarfien u tal-aħjar prattiki *sabiex isir titjib* fil-livell ta' thejjija u ta' kapacità ta' rispons fis-sistemi tas-saħħa.

¹⁹ *ĠUL 1, 3.1.1994, p. 3.*

(46) F'konformità mar-Regolament Finanzjarju, ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁰ u *r-Regolamenti* tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95²¹, (Euratom, KE) Nru 2185/96²² u (UE) 2017/1939²³, l-interessi finanzjarji tal-Unjoni jridu jiġu protetti permezz ta' miżuri proporzjonati, inkluż miżuri relatati mal-prevenzjoni, is-sejbien, il-korrezzjoni u l-investigazzjoni ta' irregolaritajiet, inkluż il-frodi, mal-irkupru ta' fondi mitlufa, imhallsa bi żball jew użati b'mod mhux korrett, u fejn xieraq, mal-impożizzjoni ta' penali amministrattivi. B'mod partikolari, f'konformità mar-Regolamenti (Euratom, KE) Nru 2185/96 u (UE, Euratom) Nru 883/2013, *I-OLAF* għandu s-setgħa li jwettaq investigazzjonijiet amministrattivi, inkluż kontrolli u spezzjonijiet fuq il-post, bil-għan li jiġi stabbilit jekk kienx hemm frodi, korruzzjoni jew kwalunkwe attività illegali oħra li taffettwa l-interessi finanzjarji tal-Unjoni. L-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew (UPPE) għandu s-setgħa, skont ir-Regolament (UE) 2017/1939, li jinvestiga u jressaq għall-prosekuzzjoni reati kriminali li jaffettwaw l-interessi finanzjarji tal-Unjoni kif previst fid-Direttiva (UE) 2017/1371 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁴.

²⁰ Ir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-11 ta' Settembru 2013 dwar investigazzjonijiet immexxija mill-Uffiċċju Ewropew Kontra l-Frodi (OLAF) u li jhassar ir-Regolament tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill (KE) Nru 1073/1999 u r-Regolament tal-Kunsill (Euratom) Nru 1074/1999 (ĠU L 248, 18.9.2013, p. 1).

²¹ Ir-Regolament tal-Kunsill (KE, Euratom) Nru 2988/95 tat-18 ta' Diċembru 1995 dwar il-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea (ĠU L 312, 23.12.1995, p. 1).

²² Ir-Regolament tal-Kunsill (Euratom, KE) Nru 2185/96 tal-11 ta' Novembru 1996 dwar il-verifiki u l-ispezzjonijiet fuq il-post imwettqa mill-Kummissjoni sabiex tiproteġi l-interessi finanzjarji tal-Komunità Ewropea kontra l-frodi u irregolaritajiet oħra (ĠU L 292, 15.11.1996, p. 2).

²³ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2017/1939 tat-12 ta' Ottubru 2017 li jimplementa kooperazzjoni msahħa dwar l-istabbiliment tal-Uffiċċju tal-Prosekutur Pubbliku Ewropew ("I-UPPE") (ĠU L 283, 31.10.2017, p. 1).

²⁴ Id-Direttiva (UE) 2017/1371 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tal-5 ta' Lulju 2017 dwar il-ġlieda kontra l-frodi tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni permezz tal-liġi kriminali (ĠU L 198, 28.7.2017, p. 29).

- (47) F'konformità mar-Regolament Finanzjarju, kwalunkwe persuna jew entità li tirċievi fondi mill-Unjoni trid tikkoopera bis-shiħ fil-protezzjoni tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni, tagħti d-drittijiet u l-aċċess neċessarji lill-Kummissjoni, lill-OLAF, lill-Qorti tal-Awdituri u, fir-rigward ta' dawk l-Istati Membri li jippartecipaw fil-kooperazzjoni msaħħa skont ir-Regolament (UE) 2017/1939, ***lill-UPPE***, u tiżgura li kwalunkwe parti terza involuta fl-implimentazzjoni ta' fondi tal-Unjoni tagħti drittijiet ekwivalenti.
- (48) Ir-regoli finanzjarji orizzontali adottati mill-Parlament Ewropew u mill-Kunsill abbażi tal-Artikolu 322 TFUE japplikaw għal dan ir-Regolament. Dawk ir-regoli huma stabbiliti fir-Regolament Finanzjarju u jistabbilixxu, b'mod partikolari, il-proċedura biex jiġi stabbilit il-baġit u biex dan jiġi implimentat permezz ta' għotjiet, tal-akkwist, ta' premjijiet u tal-implimentazzjoni indiretta, ta' strumenti finanzjarji, ta' garanziji baġitarji, ta' assistenza finanzjarja u ta' rimborż ta' esperti esterni u jipprevedu verifiki tar-responsabbiltà tal-atturi finanzjarji. Ir-regoli adottati abbażi tal-Artikolu 322 TFUE ***jinkludu wkoll reġim ġenerali ta' kundizzjonalità għall-protezzjoni*** tal-baġit tal-Unjoni ■ .

- (49) Filwaqt li jirrifletti l-importanza li jiġi indirizzat it-tibdil fil-klima skont l-impenji tal-Unjoni biex timplimenta l-Ftehim ta' Pariġi adottat taħt il-Konvenzjoni Qafas tan-Nazzjonijiet Uniti dwar it-Tibdil fil-Klima u l-Għanijiet ta' Żvilupp Sostenibbli tal-Aġenda 2030 tan-NU, il-Programm jenħtieġ li jikkontribwixxi biex l-azzjoni klimatika tiġi integrata fil-politiki tal-Unjoni u biex tinkiseb il-mira generali li, ***tal-anqas, 30 % tal-ammont totali tal-baġit tal-Unjoni u n-nefqa tal-Istrument tal-Unjoni Ewropea għall-Irkupru, stabbilit mir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2020/2094²⁵, jappoġġa l-oġettivi marbutin mal-klima. Il-Programm jenħtieġ li jappoġġa attivitajiet li jirrispettaw l-istandards u l-prijoritajiet klimatiċi u ambjentali tal-Unjoni u l-prinċipju "la tagħmilx hsara" tal-Patt Ekoloġiku Ewropew.*** L-azzjonijiet rilevanti jenħtieġ li jiġu identifikati matul it-tnejn u l-implimentazzjoni tal-Programm, u vvalutati mill-ġdid fil-kuntest tal-evalwazzjoni interim tiegħu.
- (50) ***Skont l-Artikolu 8 TFUE, fl-azzjonijiet kollha tagħha, l-Unjoni għandha tfittex li telimina l-inugwaljanzi u tippromwovi l-ugwaljanza bejn l-irġiel u n-nisa. L-ugwaljanza bejn is-sessi, kif ukoll id-drittijiet u l-opportunitajiet indaqs għal kulhadd, u l-integrazzjoni ta' dawk l-oġettivi jenħtieġ li jiġi promossi matul il-valutazzjoni, it-tnejn, l-implimentazzjoni u l-monitoraġġ tal-Programm.***

²⁵ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE) 2020/2094 tal-14 ta' Diċembru 2020 li jistabbilixxi l-Istrument tal-Unjoni Ewropea għall-Irkupru biex jappoġġa l-irkupru wara l-kriżi tal-COVID-19 (ĠU L 433 I, 22.12.2020, p. 23).

- (51) Jenhtieg li jkun possibbli li l-objettivi tal-politika ***tal-Programm*** jiġu indirizzati wkoll permezz tal-istrumenti finanzjarji u l-garanziji baġitarji taht il-Fond InvestEU previst mill-Programm InvestEU. L-appoġġ finanzjarju jenhtieg li jintuza sabiex in-nuqqasijiet tas-suq ***u*** sitwazzjonijiet ta' investiment subottimali jiġu indirizzati b'mod proporzjonat. ***L-azzjonijiet appoġġati mill-Programm*** jenhtieg li ma jidduplikawx u ma jeskludux il-finanzjament privat, u lanqas ma jfixklu l-kompetizzjoni fis-suq intern. B'mod ġenerali, l-azzjonijiet jenhtieg li jkollhom valur miżjud ■ ***tal-Unjoni***.
- (52) Jenhtieg li l-implimentazzjoni tal-Programm tkun tali li jkunu rrispettati r-responsabbiltajiet tal-Istati Membri għad-definizzjoni tal-politiki tagħhom dwar is-saħħa u għall-organizzazzjoni u l-ġoti ta' servizzi tas-saħħa u tal-kura medika. ***Jenhtieg li jiġi żgurat l-involviment qawwi tal-Istati Membri fil-governanza u l-implimentazzjoni tal-Programm.***

- (53) Minhabba n-natura u l-iskala potenzjali tat-theddid transfruntier għas-saħħa, l-għanijiet li n-nies fl-Unjoni jiġu protetti minn tali theddid u li jiżdedu l-prevenzjoni tal-kriżijiet tas-saħħa u t-tnejja għalihom ma jistgħux jinkisbu b'mod suffiċjenti mill-Istati Membri waħedhom. F'konformità mal-prinċipju ta' sussidjarjetà kif stabbilit fl-Artikolu 5 TUE, tista' tittiehed ukoll azzjoni fil-livell tal-Unjoni biex tappoġġa l-isforzi tal-Istati Membri biex jintlaħaq livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa pubblika, sabiex titjeb id-disponibbiltà, **is-sostenibbiltà, l-aċċettazzjoni, l-aċċessibbiltà, is-sikurezza** u l-affordabbiltà **tal-prodotti mediċinali**, tal-apparat mediku u ta' prodotti **u servizzi** rilevanti għal kriżi fl-Unjoni, sabiex tiġi appoġġata l-innovazzjoni, tiġi appoġġata l-hidma koordinata u integrata u l-implimentazzjoni tal-aħjar prattiki fost l-Istati Membri u fost ir-regjuni tagħhom, u sabiex tindirizza l-inugwaljanzi **u d-disparitajiet** fl-aċċess għall-kura tas-saħħa fl-Unjoni kollha b'mod li joħloq titjib fl-effiċjenza u impatt ta' valur miżjud meħuda fil-livell nazzjonali, filwaqt li jiġu rispettati l-kompetenza u r-responsabbiltà tal-Istati Membri fl-oqsma koperti mill-Programm. F'konformità mal-prinċipju tal-proporzjonalità, kif stabbilit f'dak l-Artikolu, dan ir-Regolament ma jmurx lil hinn minn dak li huwa meħtieġ sabiex jinkisbu dawk l-għanijiet.

- (54) Sabiex jingħata lok għal aġġustamenti possibbli meħtieġa biex jintlaħqu l-oġġettivi tal-Programmi, jenħtieġ li tiġi delegata lill-Kummissjoni s-setgħa li tadotta atti skont l-Artikolu 290 tat-Trattat dwar il-Funzjonament tal-Unjoni Ewropea fir-rigward tar-rieżami, l-emenda u ż-żieda tal-indikaturi stabbiliti fl-Anness II ta' dan ir-Regolament. Huwa partikolarment importanti li l-Kummissjoni twettaq konsultazzjonijiet xierqa matul ix-xogħol tagħha ta' thejġija, ukoll fil-livell ta' esperti, u li dawk il-konsultazzjonijiet jiġu mwettqa f'konformità mal-prinċipji stipulati fil-Ftehim Interistituzzjonali tat-13 ta' April 2016 dwar it-Tfassil Aħjar tal-Liġijiet²⁶. B'mod partikolari, biex tiġi żgurata parteċipazzjoni ugwali fit-thejġija tal-atti delegati, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill jirċievu d-dokumenti kollha fl-istess ħin li fih jirċevuhom l-esperti tal-Istati Membri, u l-esperti tagħhom ikollhom aċċess sistematiku għal-laqgħat tal-gruppi tal-esperti tal-Kummissjoni li jittrattaw it-thejġija ta' atti delegati.
- (55) *L-Istati Membri u l-pajjiżi parteċipanti nnominaw Punti Fokali Nazzjonali biex jassistu lill-Kummissjoni fil-promozzjoni tat-tielet Programm ta' azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa (2014-2020) u, fejn rilevanti, fit-tixrid tar-riżultati tiegħu u l-informazzjoni disponibbli dwar l-impatt tiegħu fl-Istati Membri u l-pajjiżi parteċipanti. Minħabba l-importanza ta' tali attivitajiet, huwa xieraq li tali attivitajiet jiġu appoġġati fil-qafas tal-Programm sabiex dawn jitkoplew.*

²⁶ ĠU L 123, 12.5.2016, p. 1.

- (56) Sabiex jiġu żgurati kundizzjonijiet uniformi għall-implimentazzjoni ta' dan ir-Regolament, jenħtieġ li jingħataw setgħat ta' implimentazzjoni lill-Kummissjoni biex tadotta ***atti ta' implimentazzjoni li jistabbilixxu l-programmi ta' hidma annwali skont il-kriterji stipulati f'dan ir-Regolament, japprovaw ċerti azzjonijiet eliġibbli u jistabbilixxu*** regoli dwar l-arranġamenti tekniċi u amministrattivi meħtieġa għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet tal-Programm u dwar mudelli uniformi għall-ġbir tad-data meħtieġa għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Programm. Jenħtieġ li dawk is-setgħat ikunu eżerċitati f'konformità mar-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill²⁷. ***Għall-adozzjoni ta' dawk l-atti ta' implimentazzjoni jenħtieġ li tintuża l-proċedura ta' eżami peress li huma relatati ma' programm b'implikazzjonijiet sostanzjali.***
- (57) ***Il-valur u l-impatt tal-Programm jenħtieġ li jiġu sorveljati u evalwati regolarment u mill-qrib. L-evalwazzjoni jenħtieġ li tiffoka fuq l-għanijiet tal-Programm u tqis il-fatt li, biex jintlaħqu, l-oġettivi tal-Programm jistgħu jirrikjedu perjodu ta' żmien li jkun itwal mit-tul tal-Programm. Għal dak l-għan, jenħtieġ li jiġfassal rapport ta' evalwazzjoni interim, kif ukoll rapport ta' evalwazzjoni fi tmiem il-Programm, sabiex tiġi vvalutata l-implimentazzjoni tal-prijoritajiet tal-Programm.***

²⁷ Ir-Regolament (UE) Nru 182/2011 tal-Parlament Ewropew u tal-Kunsill tas-16 ta' Frar 2011 li jistabbilixxi r-regoli u l-prinċipji ġenerali dwar il-modalitajiet ta' kontroll mill-Istati Membri tal-eżerċizzju mill-Kummissjoni tas-setgħat ta' implimentazzjoni (ĠU L 55, 28.2.2011, p. 13).

- (58) Peress li t-tielet Programm għall-azzjoni tal-Unjoni fil-qasam tas-saħħa (2014-2020) stabbilit bir-Regolament (UE) Nru 282/2014 wasal fit-tmiem tiegħu, dak ir-Regolament sar obsolet u jenħtieg li jithassar.
- (59) ***Sabiex tiġi żgurata l-kontinwità fl-għoti ta' appoġġ fil-qasam tas-saħħa u biex l-implimentazzjoni tkun tista' tibda mill-bidu tal-qafas finanzjarju pluriennali 2021-2027, dan ir-Regolament jenħtieg li jidhol fis-seħh b'urgenza u jenħtieg li japplika, b'effett retroattiv, mill-1 ta' Jannar 2021,***

ADOTTAW DAN IR-REGOLAMENT:

KAPITOLU I
DISPOŻIZZJONIJIET ĠENERALI

Artikolu 1

Sugġett

Dan ir-Regolament jistabbilixxi l-Programm l-UE għas-Saħħa (il-"Programm") ***għall-perjodu tal-qafas finanzjarju pluriennali 2021-2027. It-tul tal-Programm hu allinjat mat-tul tal-qafas finanzjarju pluriennali.***

Dan ir-Regolament jistabbilixxi wkoll l-oġġettivi tal-Programm, il-baġit tiegħu għall-perjodu 2021-2027, il-forom ta' finanzjament tal-Unjoni u r-regoli biex jiġi pprovdut tali finanzjament.

Artikolu 2
Definizzjonijiet

Għall-finijiet ta' dan ir-Regolament, japplikaw id-definizzjonijiet li ġejjin:

- (1) "pajjiż assoċjat" tfisser pajjiż terz li huwa parti fi ftehim mal-Unjoni li jippermetti l-partecipazzjoni tiegħu fil-Programm, f'konformità mal-Artikolu 6;
- (2) "operazzjonijiet ta' taħlit" tfisser azzjonijiet appoġġati mill-baġit tal-Unjoni, inkluż fi ħdan faċilitajiet ta' taħlit f'konformità mal-punt (6) tal-Artikolu 2 tar-Regolament Finanzjarju, li jikkombinaw forom mhux ripagabbli ta' appoġġ, u/jew strumenti finanzjarji mill-baġit tal-Unjoni ma' forom ripagabbli ta' appoġġ minn istituzzjonijiet ta' żvilupp jew minn istituzzjonijiet ta' finanzjament pubbliċi oħra, kif ukoll minn istituzzjonijiet ta' finanzjament kummerċjali u investituri kummerċjali;
- (3) "kriżi tas-saħħa" tfisser kriżi jew inċident serju li joriġinaw mill-bnedmin, mill-annimali, mill-pjanti, mill-ikel, ***minn sorsi bijoloġiċi, kimiċi, ambjentali jew minn oriġini mhux magħrufa***, li d-dimensjoni tagħhom tkun dik tas-saħħa ***pubblika*** u li jkunu jirrikjedu azzjoni urġenti mill-awtoritajiet;

- (4) "prodotti rilevanti għal kriżi" tfisser il-prodotti, ***l-ghodod*** u s-sustanzi li huma neċessarji, fil-kuntest ta' kriżi tas-saħħa, għall-prevenzjoni, dijanjozi jew trattament ta' mard u l-konsegwenzi tiegħu, ***jew għall-monitoraġġ u s-sorveljanza epidemjoloġika tal-mard u l-infezzjonijiet, inklużi***, iżda mhux limitatament għal, prodotti mediċinali, ***bħal vaċċini*** u s-sustanzi intermedji tagħhom, ingredjenti farmaċewtiċi attivi u materja prima, kif ukoll apparat mediku u tagħmir tal-isptarijiet u tagħmir mediku, bħal ventilaturi, ilbies u tagħmir protettiv, materjali u għodod dijanjostiċi, tagħmir protettiv personali, diżinfettanti u l-prodotti intermedjarji tagħhom, u l-materja prima neċessarja għall-produzzjoni tagħhom;
- (5) "***l-approċċ*** Saħħa Waħda" ifisser approċċ ***multisettorjali*** li jirrikonoxxi li s-saħħa tal-bniedem ***hija konnessa mas-saħħa*** tal-annimali ***u mal-ambjent***, u li ***l-azzjonijiet biex jiġi indirizzat it-theddid għas-saħħa jridu jqisu dawk it-tliet dimensjonijiet***;
- (6) "Networks ta' Referenza Ewropej (NRE)" tfisser in-networks imsemmija fl-Artikolu 12 tad-Direttiva 2011/24/UE;

- (7) "entità ġuridika" tfisser persuna fiżika, jew persuna ġuridika maħluqa u rikonoxxuta bħala tali skont il-liġi nazzjonali, tal-Unjoni jew internazzjonali, li għandha personalità ġuridika u li tista', billi taġixxi f'isimha, teżerċita d-drittijiet u tkun soġġetta għal obbligi, jew entità mingħajr personalità ġuridika *kif imsemmi fil-punt (c) tal-Artikolu 197(2) tar-Regolament Finanzjarju*;
- (8) "pajjiż terz" tfisser pajjiż li mhuwiex *Stat Membru* tal-Unjoni Ewropea;
- (9) "theddud transfruntier serju għas-saħħa" tfisser periklu ta' theddida għall-ħajja jew periklu serju għas-saħħa bi kwalunkwe mod ieħor ta' oriġini bijoloġika, kimika, ambjentali jew mhux magħrufa li jinfirex, jew li jinvolvi riskju sinifikanti li jinfirex, lil hinn mill-fruntieri nazzjonali tal-Istati Membri, u li jista' jirrikjedi koordinazzjoni fil-livell tal-Unjoni sabiex jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem;

- (10) *"Sahha fil-Politiki Kollha" tfisser approċċ għall-iżvilupp, l-implimentazzjoni u r-rieżami tal-politiki pubbliċi, irrispettivament mis-settur, fejn jitqiesu l-implikazzjonijiet tad-deċiżjonijiet fuq is-sahha, u li jfittex li jikseb sinerġiji, u li jevita li jiġu kkawżati impatti dannużi fuq is-sahha minn politiki bħal dawn, sabiex tittejjeb is-sahha tal-popolazzjoni u l-ekwità tas-sahha;*
- (11) *"determinanti tas-sahha" tfisser firxa ta' fatturi li jinfluwenzaw l-istatus tas-sahha ta' persuna, bħal fatturi relatati mal-imġiba, bijoloġiċi, soċjoekonomiċi u ambjentali;*
- (12) "appoġġ ta' emerġenza" tfisser rispons ta' emerġenza msejjes fuq il-htigijiet, li jikkomplementa r-rispons tal-Istati Membri affettwati u li l-mira tiegħu hi li jippreżerva l-ħajja, li jipprevjeni u li jtaffi t-tbatija tal-bniedem, u li jzomm id-dinjità tal-bniedem, kull fejn ikun hemm bżonn minħabba t-theddid transfruntier serju għas-sahha.

Artikolu 3
Objettivi generali

Il-Programm *għandu jkollu valur miżjud tal-Unjoni u jikkomplementa l-politiki tal-Istati Membri, sabiex tittejjeb is-saħħa tal-bniedem fl-Unjoni kollha u sabiex jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fil-politiki u l-attivitajiet kollha tal-Unjoni. Huwa għandu jsegwi l-objettivi generali li ġejjin, f'konformità mal-approċċ Saħħa Wahda, fejn *applikabbli*:*

- (a) *it-titjib u t-trawwim tas-saħħa fl-Unjoni sabiex jitnaqqas il-piż ta' mard li jittiehed u mard li ma jittehidx, billi jiġu appoġġati l-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard, jitnaqqsu l-inugwaljanzi fis-saħħa, jitrawmu modi ta' hajja tajbin għas-saħħa u jiġi promoss l-aċċess għall-kura tas-saħħa;*
- (b) *il-protezzjoni tan-nies fl-Unjoni minn theddid transfruntier serju għas-saħħa u t-tishih tar-rispons tas-sistemi tas-saħħa u l-koordinazzjoni fost l-Istati Membri sabiex jaffrontaw theddid transfruntier serju għas-saħħa;*
- (c) *it-titjib tad-disponibbiltà, l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà tal-prodotti mediċinali u l-apparat mediku, u ta' prodotti rilevanti għal krizi fl-Unjoni, u l-appoġġ għall-innovazzjoni fir-rigward ta' tali prodotti;*

- (d) it-tishih tas-sistemi tas-sahha **billi jittejbu r-reziljenza u l-efficjenza tar-rizorsi tagħhom, partikolarment:**
- (i) **bl-appoġġ għal hidma integrata u kkoordinata bejn l-Istati Membri;**
 - (ii) **bil-promozzjoni tal-implimentazzjoni tal-aħjar prattiki u bil-promozzjoni tal-kondiviżjoni tad-data;**
 - (iii) **bit-tishih tal-forza tax-xogħol;**
 - (iv) **bl-indirizzar tal-implikazzjonijiet tal-isfidi demografiċi; u**
 - (v) **bl-avvanz fit-trasformazzjoni digitali. ■**

Artikolu 4

Objettivi speċifiċi

L-objettivi ġenerali msemmija fl-Artikolu 3 għandhom jiġu segwiti permezz tal-objettivi speċifiċi li ġejjin, **biex jiġi żgurat livell għoli ta' protezzjoni tas-saħħa tal-bniedem fil-politiki u l-attivitajiet kollha tal-Unjoni** b'konformità mal-approċċ Saħħa Waħda, fejn **applikabbli**:

- (a) ***f'sinergija ma' azzjonijiet rilevanti oħra tal-Unjoni, appoġġ għal azzjonijiet għall-prevenzjoni tal-mard, għall-promozzjoni tas-saħħa u għall-indirizzar tad-determinanti tas-saħħa, inkluż permezz tat-tnaqqis tal-ħsara għas-saħħa minhabba l-użu illeċitu tad-droga u d-dipendenza fuqha, appoġġ għal azzjonijiet biex jiġu indirizzati l-inugwaljanzi fis-saħħa, biex jitjieb l-għarfien dwar is-saħħa, biex jittejbu d-drittijiet tal-pazjenti, is-sikurezza tal-pazjenti, il-kwalità tal-kura u l-kura tas-saħħa transfruntiera, u appoġġ għal azzjonijiet għat-titjib tas-sorveljanza, id-dijanjożi u t-trattament ta' mard li jittiehed u li ma jittehidx, b'mod partikolari l-kanċer u l-kanċer pedjatriku, kif ukoll appoġġ għal azzjonijiet biex tittejjeb is-saħħa mentali, b'attenzjoni speċjali mogħtija għal mudelli ġodda tal-kura u l-isfidi tal-kura fit-tul, sabiex tissaħħah ir-reżiljenza tas-sistemi tas-saħħa fl-Unjoni;***

- (b) *tishih* tal-kapaċità tal-Unjoni għall-prevenzjoni, it-thejjija, u r-rispons *rapidu* għat-theddid transfruntier serju għas-saħħa *f'konformità mal-leġiżlazzjoni rilevanti tal-Unjoni, u tittejjeb* il-ġestjoni tal-kriżijiet tas-saħħa, *b'mod partikolari* permezz tal-koordinazzjoni, il-provvediment u l-użu tal-kapaċità tal-kura tas-saħħa ta' emerġenza, *appoġġ* għall-ġbir tad-data, *skambju ta' informazzjoni*, sorveljanza, *il-koordinazzjoni tal-ittestjar tal-istress volontarju tas-sistemi tal-kura tas-saħħa nazzjonali, u l-iżvilupp ta' standards għal kura tas-saħħa ta' kwalità fil-livell nazzjonali;*
- (c) *appoġġ* għal azzjonijiet *li jtejbu* d-disponibbiltà, l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà *ta' prodotti mediċinali, apparat mediku u* prodotti rilevanti għal kriżi *billi jinkoraġġixxu l-produzzjoni sostenibbli u l-ktajjen tal-provvista u l-innovazzjoni fl-Unjoni, filwaqt li jappoġġaw l-użu prudenti u effiċjenti tal-prodotti mediċinali, b'mod partikolari tal-antimikrobiċi, u azzjonijiet li jappoġġaw l-iżvilupp ta' prodotti mediċinali li huma inqas ta' hsara għall-ambjent, kif ukoll il-produzzjoni u r-rimi li ma jagħmlux hsara lill-ambjent ta' prodotti mediċinali u apparat mediku;*

- (d) *f'sinergija ma' strumenti, programmi u fondi ohra tal-Unjoni, minghajr preġudizzju għall-kompetenzi tal-Istati Membri, u f'kooperazzjoni mill-qrib mal-korpi rilevanti tal-Unjoni, appoġġ għall-azzjonijiet li jikkomplementaw il-kumulazzjoni nazzjonali ta' prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi, fil-livell tal-Unjoni, fejn mehtieg;*
- (e) *f'sinergija ma' strumenti, programmi u fondi ohra tal-Unjoni, minghajr preġudizzju għall-kompetenzi tal-Istati Membri u f'kooperazzjoni mill-qrib mal-ECDC, jiġu stabbiliti struttura u riżorsi ta' taħriġ għal riżerva ta' persunal mediku, tal-kura tas-saħħa u ta' appoġġ *allokati volontarjament mill-Istati Membri għall-mobilizzazzjoni tagħha* fil-każ ta' kriżi *tas-saħħa*;*
- (f) *it-tishih tal-użu u l-użu mill-ġdid tad-data dwar is-saħħa għall-provvista tal-kura tas-saħħa u għar-riċerka u l-innovazzjoni, il-promozzjoni tal-adozzjoni ta' għodod u servizzi diġitali, kif ukoll it-trasformazzjoni diġitali tas-sistemi tal-kura tas-saħħa, inkluż billi jiġi appoġġat il-holqien ta' spazju Ewropew għad-data dwar is-saħħa;*
- (g) *it-titjib tal-aċċess għal servizzi tal-kura tas-saħħa ta' kwalità, iċċentri fuq il-pazjent, ibbażati fuq ir-riżultati u servizzi ta' kura relatati, bil-għan li tinkiseb kopertura tas-saħħa universali;*

- (h) *appoġġ* għall-iżvilupp, l-implimentazzjoni u l-infurzar *u, fejn mehtieg, ir-reviżjoni* tal-leġislazzjoni tas-saħħa tal-Unjoni u *l-appoġġ għall-ġħoti ta' data ta' kwalità għolja valida, affidabbli u* komparabbli *għat-teħid ta' deċiżjonijiet* u l-monitoraġġ ibbażati fuq l-evidenza; u *l-promozzjoni* tal-użu ta' valutazzjonijiet tal-impatt fuq is-saħħa ta' politiki rilevanti *ohra tal-Unjoni*;
- (i) *appoġġ* għall-ħidma integrata fost l-Istati Membri, u b'mod partikolari s-sistemi tas-saħħa tagħhom, inkluża l-implimentazzjoni ta' prattiki ta' prevenzjoni b'impatt għoli, *appoġġ għall-ħidma dwar l-HTA*, u *t-tishih u l-espansjoni* tan-networking permezz ta' *NRE* u networks transnazzjonali ohra, *inkluż relattivament għal mard li mhuwiex mard rari, biex tiżdied il-kopertura tal-pazjenti u jittjieb ir-rispons għal prevalenza baxxa u mard kumpless li jittiehed u mard li ma jittiehidx*;
- (j) *appoġġ għal impenji* globali *u inizjattivi tas-saħħa billi jissahħah l-appoġġ tal-Unjoni għal azzjonijiet minn organizzazzjonijiet internazzjonali, b'mod partikolari azzjonijiet mid-WHO, u titrawwem il-kooperazzjoni ma' pajjiżi terzi.*

Artikolu 5

Baġit

1. Il-pakkett finanzjarju għall-implimentazzjoni tal-Programm għall-perjodu 2021-2027 għandu jkun ta' EUR 2 446 000 000 fi prezzijiet kurrenti.
2. ***Bħala riżultat tal-aġġustament speċifiku għall-Programm previst fl-Artikolu 5 tar-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) 2020/2093²⁸, l-ammont imsemmi fil-paragrafu 1 ta' dan l-Artikolu għandu jiżdied b'allokazzjoni addizzjonali ta' EUR 2 900 000 000 fi prezzijiet tal-2018 kif speċifikat fl-Anness II ta' dak ir-Regolament.***
3. L-ammonti msemmeja fil-paragrafi 1 u 2 jistgħu ***wkoll*** jintużaw għal assistenza teknika u amministrattiva għall-implimentazzjoni tal-Programm, bħal attivitajiet preparatorji, ta' monitoraġġ, ta' kontroll, ta' awditu u ta' evalwazzjoni inklużi sistemi korporattivi tat-teknoloġiji tal-informazzjoni.
4. ***Id-distribuzzjoni tal-ammonti msemmeja fil-paragrafi 1 u 2 għandha tkun konformi ma' dan li ġej:***
 - (a) ***minimu ta' 20 % tal-ammonti għandhom ikunu riżervati għall-azzjonijiet ta' promozzjoni tas-saħħa u ta' prevenzjoni tal-mard kif imsemmija fil-punt (a) tal-Artikolu 4;***

²⁸ Ir-Regolament tal-Kunsill (UE, Euratom) 2020/2093 tas-17 ta' Dicembru 2020 li jistabbilixxi l-qafas finanzjarju pluriennali għas-snin mill-2021 sal-2027 (ĠU L 433I , 22.12.2020, p. 11).

- (b) massimu ta' 12,5 % tal-ammonti għandu jkun riżervat għall-akkwist li jikkomplementa l-kumulazzjoni nazzjonali ta' prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi fil-livell tal-Unjoni, imsemmija fil-punt (d) tal-Artikolu 4;**
- (c) massimu ta' 12,5 % tal-ammonti għandu jkun riżervat għall-appoġġ ta' impenji globali u inizjattivi tas-saħħa kif imsemmija fil-punt (j) tal-Artikolu 4;**
- (d) massimu ta' 8 % tal-ammonti għandu jkun riżervat biex ikopri l-ispejjeż amministrattivi msemmija fil-paragrafu 3.**

5. L-appropriazzjonijiet *relatati* mal-attivitajiet taht il-punt (c) tal-Artikolu 9(1) ta' dan ir-Regolament għandhom jikkostitwixxu dħul assenjat fi hdan it-tifsira tal-punt (a) tal-paragrafu 3, u l-paragrafu 5, tal-Artikolu 21 tar-Regolament Finanzjarju.
6. L-impenji baġitarji li jestendu lil hinn minn sena finanzjarja waħda jistgħu jinqasmu fuq diversi snin f'pagamenti akkont annwali.

7. ***F'konformità mal-punt (a) tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 193(2) tar-Regolament Finanzjarju, għal perjodu limitat f'kazijiet debitament ġustifikati speċifikati fid-deċiżjoni ta' finanzjament, attivitajiet appoġġati taht dan ir-Regolament u l-ispejjeż sottostanti*** tagħhom jistgħu jitqiesu eligibbli mill-1 ta' Jannar 2021, ***anke jekk dawk l-attivitajiet kienu implimentati u dawk l-ispejjeż kienu mgarrba qabel ma giet ipprezentata l-applikazzjoni għall-ghotja.***
8. Fejn ikun meħtieġ, l-appropriazzjonijiet jistgħu jiddaħhlu fil-baġit lil hinn ***mill-31 ta' Diċembru*** 2027 sabiex ikopru l-ispejjeż ***imsemmija*** fil-paragrafu 3 u tkun tista' ssir il-ġestjoni tal-azzjonijiet li ma jkunux tlestew sal-31 ta' Diċembru 2027.

Artikolu 6

Pajjiżi terzi assoċjati mal-Programm

1. Il-Programm għandu jkun miftuħ għall-partecipazzjoni tal-pajjiżi terzi li ġejjin:
 - (a) membri tal-Assoċjazzjoni Ewropea tal-Kummerċ Hieles *li* huma membri taż-Żona Ekonomika Ewropea, f'konformità mal-kundizzjonijiet stabbiliti fil-Ftehim dwar iż-Żona Ekonomika Ewropea;
 - (b) pajjiżi fil-proċess tal-adeżjoni mal-Unjoni, pajjiżi kandidati u kandidati potenzjali, f'konformità mal-prinċipji generali u mat-termini u l-kundizzjonijiet generali għall-partecipazzjoni ta' dawk il-pajjiżi fil-programmi tal-Unjoni stabbiliti fil-ftehimiet qafas u fid-deċizzjonijiet tal-Kunsill ta' Assoċjazzjoni rispettivi, jew fi ftehimiet simili u f'konformità mal-kundizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fi ftehimiet bejn l-Unjoni u dawk il-pajjiżi;
 - (c) pajjiżi tal-Politika Ewropea tal-Viċinat, f'konformità mal-prinċipji generali u mat-termini u l-kundizzjonijiet generali għall-partecipazzjoni ta' dawk il-pajjiżi fil-programmi tal-Unjoni stabbiliti fil-ftehimiet qafas u fid-deċizzjonijiet tal-Kunsill ta' Assoċjazzjoni rispettivi, jew fi ftehimiet simili u f'konformità mal-kundizzjonijiet speċifiċi stabbiliti fi ftehimiet bejn l-Unjoni u dawk il-pajjiżi;

- (d) pajjiżi terzi oħra, f'konformità mal-kundizzjonijiet stipulati fi ftehim speċifiku li jkopri l-partecipazzjoni ta' pajjiżi terzi fi kwalunkwe *programm tal-Unjoni*, dment li l-ftehim:
- (i) jiżgura bilanċ ġust fir-rigward tal-kontribuzzjonijiet u l-benefiċċji tal-pajjiżi terzi li jipparteċipa fil-programm tal-Unjoni;
 - (ii) jistabilixxi l-kundizzjonijiet għall-partecipazzjoni fil-programm *tal-Unjoni*, inkluż il-kalkolu ta' kontribuzzjonijiet finanzjarji għal programmi individwali, u l-kostijiet amministrattivi tagħhom;
 - (iii) ma jagħti l-ebda setgħa ta' teħid ta' deċiżjonijiet lill-pajjiżi terzi fir-rigward tal-programm tal-Unjoni;
 - (iv) jiggarrantixxi d-drittijiet tal-Unjoni li tiżgura ġestjoni finanzjarja tajba u li tiproteġi l-interessi finanzjarji tagħha.
2. Il-kontribuzzjonijiet imsemmija fil-punt (d)(ii) tal-paragrafu 1 għandhom jikkostitwixxu dħul assenjat f'konformità mal-Artikolu 21(5) tar-Regolament Finanzjarju.

KAPITOLU II

FINANZJAMENT

Artikolu 7

Implimentazzjoni u forom ta' finanzjament mill-Unjoni

1. Il-Programm għandu jiġi implimentat b'gestjoni diretta skont ir-Regolament Finanzjarju jew b'gestjoni indiretta flimkien ma' korpi msemmija ***fil-punt (c)*** tal-Artikolu 62(1) ta' ***dak*** ir-Regolament.
2. Il-Programm jista' jipprovdi finanzjament fi kwalunkwe forma stabbilita fir-Regolament Finanzjarju, b'mod partikolari ***fil-forma ta'*** għotjiet, premjijiet u akkwist.
3. Il-kontribuzzjonijiet għal mekkaniżmu ta' assigurazzjoni reciproka jistgħu jkopru r-riskju assoċjat mal-irkupru tal-fondi dovuti mir-riċevituri u jistgħu jitqiesu bhala garanzija suffiċjenti skont ir-Regolament Finanzjarju. Il-Kummissjoni għandha ***tistabilixxi*** regoli speċifiċi għat-thaddim tal-mekkanizmu.
4. Fejn il-Kummissjoni timplimenta operazzjonijiet ta' appoġġ ta' emergenza permezz ta' organizzazzjoni nongovernattiva, il-kriterji dwar il-kapaċità finanzjarja u operazzjonali għandhom jitqiesu li jkunu ssodisfati ***jekk*** ikun hemm ftehim qafas ta' sħubija fis-seħh bejn dik l-organizzazzjoni u l-Kummissjoni skont ir-Regolament (KE) Nru 1257/96²⁹.

²⁹ Ir-Regolament tal-Kunsill (KE) Nru 1257/96 tal-20 ta' Ġunju 1996 rigward l-għajnuna umanitarja (ĠU L 163, 2.7.1996, p. 1).

Artikolu 8

Ghotjiet

1. L-ghotjiet taht il-Programm ghandhom jinghataw u jiġu ġestiti f'konformità mat- Titolu VIII tar-Regolament Finanzjarju.
2. L-ghotjiet jistgħu jintużaw **f'kombinament** ma' finanzjament mill-Bank Ewropew tal-Investment, minn banek promozzjonali nazzjonali jew minn istituzzjonijiet finanzjarji oħrajn, pubbliċi jew tal-iżvilupp, kif ukoll **f'kombinament ma' finanzjament** minn istituzzjonijiet finanzjarji mis-settur privat u minn investituri mis-settur **pubbliku jew mis-settur** privat, inkluż permezz ta' shubijiet pubbliċi-**pubbliċi jew pubbliċi-privati**.

3. ***L-ghotjiet imhallsa mill-Unjoni ma ghandhomx jaqbzu s-60 % tal-ispejjeż eligibbli ghal azzjoni relatata ma' objettiv tal-Programm jew għall-funzjonament ta' korp mhux governattiv. F'każijiet ta' utilità eċċezzjonali, il-kontribuzzjoni mill-Unjoni tista' tkun sa 80 % tal-ispejjeż eligibbli. L-azzjonijiet b'valur miżjud ċar tal-Unjoni għandhom jitqiesu li jkollhom utilità eċċezzjonali, fost l-oħrajn, fejn:***
- (a) ***mill-inqas 30 % tal-baġit tal-azzjoni proposta jiġi allokat lil Stati Membri li l-ING tagħhom għal kull abitant huwa inqas minn 90 % tal-medja tal-Unjoni; jew***
- (b) ***korpi minn tal-inqas 14-il Stat Membru parteċipanti li jipparteċipaw fl-azzjoni, li minnhom tal-inqas erba' huma Stati Membri li l-ING tagħhom għal kull abitant huwa inqas minn 90 % tal-medja tal-Unjoni.***
4. ***Fil-każ tal-ghotjiet diretti msemmija fl-Artikolu 13(6) u (7), tali ghotjiet jistgħu jkunu sa 100 % tal-ispejjeż eligibbli.***

Article 9

Akkwist *f'sitwazzjonijiet ta' emerġenza tas-saħħa*

1. *F'każijiet fejn l-emerġenza jew l-iżvilupp ta' theddida transfruntiera serja għas-saħħa tkun giet innotifikata skont l-Artikolu 9 tad-Deċiżjoni Nru 1082/2013/UE, jew fejn tkun giet rikonoxxuta sitwazzjoni ta' emerġenza tas-saħħa pubblika skont l-Artikolu 12 ta' dik id-Deċiżjoni, l-akkwist taħt dan ir-Regolament jista' jiehu kwalunkwe waħda mill-forom li ġejjin:*
 - (a) l-akkwist kongunt mal-Istati Membri kif imsemmi fl-Artikolu 165(2) tar-Regolament Finanzjarju li permezz tiegħu l-Istati Membri jistgħu jakkwistaw, jikru jew jagħmlu lokazzjoni sħiħa *tal-kapaċitajiet* akkwistati b'mod kongunt;
 - (b) l-akkwist mill-Kummissjoni f'isem l-Istati Membru *abbazi ta'* ftehim bejn il-Kummissjoni u l-Istati Membri;
 - (c) l-akkwist pubbliku mill-Kummissjoni *bħala* bejjiegħ bl-ingrossa billi tixtri, taħzen u terġa' tbigh jew tagħmel donazzjoni ta' provvisti u servizzi, inkluż il-kirjiet, *għall-benefiċċju* tal-Istati Membri jew lil organizzazzjonijiet sħab magħzula mill-Kummissjoni.

2. Fil-każ li tintuża l-proċedura ta' akkwist pubbliku msemmija fil-punt (b) tal-paragrafu 1, il-kuntratti li jirriżultaw għandhom jiġu konkluzi jew:
- (a) mill-Kummissjoni, fejn is-servizzi jew l-oġġetti jridu jiġu forniti jew jitqassmu lill-Istati Membri jew lill-organizzazzjonijiet sħab magħżula mill-Kummissjoni; jew
 - (b) mill-Istati Membri parteċipanti, meta dawn ikunu se jakkwistaw direttament, jikru jew jagħmlu lokazzjoni tal-kapaċitajiet li l-Kummissjoni tkun akkwistat għalihom.
3. Fil-każ li jintużaw proċeduri ta' akkwist pubbliku msemmija fil-punti (b) u (c) tal-paragrafu 1, il-Kummissjoni għandha ***tikkonforma*** mar-Regolament Finanzjarju għall-akkwist pubbliku tagħha stess.

Artikolu 10

Operazzjonijiet ta' taħlit

L-operazzjonijiet ta' taħlit fil-kuntest tal-Programm għandhom jiġu implimentati f'konformità mar-Regolament (UE) .../...⁺ u mat-Titolu X tar-Regolament **Finanzjarju**.

Artikolu 11

Finanzjament kumulattiv

1. Azzjoni li tkun irċeviet kontribuzzjoni taħt il-Programm tista' tirċievi wkoll kontribuzzjoni minn kwalunkwe programm ieħor tal-Unjoni, inkluż Fondi b'gestjoni kondiviza, dmentli l-kontribuzzjonijiet ma jkoprox l-istess kostijiet.
2. Ir-regoli tal-programm rilevanti tal-Unjoni għandhom japplikaw għall-kontribuzzjoni korrispondenti għall-azzjoni.
3. Il-finanzjament kumulattiv ma għandux jaqbez il-kostijiet eliġibbli totali tal-azzjoni. L-appoġġ mill-programmi differenti tal-Unjoni jista' jiġi kkalkulat fuq bażi prorata f'konformità mad-dokumenti li jistabbilixxu l-kundizzjonijiet għall-appoġġ.

⁺ ĠU: Jekk jogħġbok daħhal fit-test in-numru tar-Regolament li jinsab fid-dokument PE-CONS 74/20 (2020/0108(COD)).

KAPITOLU III

AZZJONIJIET

Artikolu 12

Azzjonijiet eliġibbli

L-azzjonijiet *li jimplimentaw* l-oġġettivi *elenkati* fl-Artikoli 3 u 4 biss, *b'mod partikolari l-azzjonijiet* inklużi fl-Anness I, għandhom ikunu eliġibbli għall-finanzjament.

Artikolu 13

Entitajiet *ġuridiċi* eliġibbli

1. *Sabiex ikunu eliġibbli għall-finanzjament, l-entitajiet ġuridiċi għandhom*, minbarra l-kriterji stabbiliti fl-Artikolu **197** tar-Regolament Finanzjarju:
 - (a) *ikunu* stabbiliti fi kwalunkwe wieħed minn dawn li ġejjin:
 - (i) Stat Membru jew pajjiż jew territorju extra-Ewropew marbut miegħu;
 - (ii) pajjiż terz assoċjat mal-Programm; *jew*
 - (iii) pajjiż terz elenkat fil-programm ta' hidma annwali stabbiliti skont l-Artikolu **17** (“programm ta' hidma annwali”) taħt il-kundizzjonijiet speċifikati fil-paragrafi 2 u 3; *jew*
 - (b) ikunu entità ġuridika maħluqa taħt il-liġi tal-Unjoni jew organizzazzjoni internazzjonali.

2. L-entitajiet ġuridiċi **li huma** stabbiliti f'pajjiż terz li mhuwiex assoċjat **mal-Programm jistgħu f'każijiet eċċezzjonali jkunu** eliġibbli biex jippartecipaw fil-Programm fejn **tali parteċipazzjoni** tkun meħtieġa sabiex jintlaħqu l-għanijiet ta' azzjoni partikolari. **Il-valutazzjoni ta' dik il-ħtieġa għandha tiġi riflessa kif xieraq fid-deċiżjoni ta' finanzjament.**
3. L-entitajiet ġuridiċi **li huma** stabbiliti f'pajjiż terz li ma jkunx assoċjat mal-Programm **għandhom** iġarrbu l-ispejjeż tal-parteeċipazzjoni tagħhom.
4. Il-persuni fiżiċi ma għandhomx ikunu eliġibbli **għal għotjiet taht il-Programm.**
5. Taht il-Programm, l-għotjiet diretti jistgħu jingħataw mingħajr sejha għall-proposti biex jiffinanzjaw azzjonijiet, **jekk tali għotjiet ikunu debitament ġustifikati, u jekk dawk l-azzjonijiet** ikollhom valur miżjud tal-Unjoni **li jkun esplicitament previst fil-programmi ta' hidma annwali u jkunu** kofinanzjati mill-awtoritajiet kompetenti li jkunu responsabbli għas-saħħa fl-Istati Membri jew f'pajjiżi terzi assoċjati mal-Programm, minn organizzazzjonijiet internazzjonali rilevanti tas-saħħa, jew ■ minn korpi tas-settur pubbliku jew minn korpi nongovernattivi **fuq mandat** ta' dawk l-awtoritajiet kompetenti, irrispettivament minn jekk dawk il-korpi jaġixxux individwalment jew bħala network.

6. Taht il-Programm, l-ghotjiet diretti **għandhom** jingħataw **lin-NRE** mingħajr sejha għall-proposti. L-ghotjiet diretti jistgħu jingħataw ukoll lil networks transnazzjonali oħra stabbiliti f'konformità **mal-liġi tal-Unjoni**.
7. **Taht il-Programm, l-ghotjiet diretti jistgħu jingħataw mingħajr sejha għall-proposti biex jiffinanzjaw azzjonijiet tad-WHO fejn l-appoġġ finanzjarju jkun meħtieġ għall-implimentazzjoni ta' wiehed jew aktar mill-għanijiet speċifiċi tal-Programm li jkollhom valur miżjud tal-Unjoni li jkun esplicitament previst fil-programmi ta' hidma annwali.**
8. Taht il-Programm, l-ghotjiet jistgħu jingħataw mingħajr sejha għall-proposti biex jiffinanzjaw il-funzjonament ta' korpi nongovernattivi fejn ikun meħtieġ appoġġ finanzjarju **għall-implimentazzjoni** ta' xi wiehed jew aktar mill-oġettivi speċifiċi tal-Programm **li jkollhom valur miżjud tal-Unjoni li jkun esplicitament previst fil-programmi ta' hidma annwali**, sakemm dawk il-korpi jissodisfaw il-kriterji kollha li ġejjin:
- (a) ma għandhomx skop ta' profitt u huma indipendenti minn interessi tal-industrija, interessi kummerċjali u ta' negozju jew interessi oħra li johlqu konflitt;

- (b) ikunu joperaw fil-qasam tas-saħħa pubblika, ikunu jixtiequ jwettqu mill-inqas wiehed mill-objettivi speċifiċi tal-Programm u jkunu jaqdu rwol effettiv fil-livell tal-Unjoni;
- (c) huma attivi fil-livell tal-Unjoni f'tal-inqas nofs l-Istati Membri, b'kopertura ġeografika bilanċjata tal-Unjoni.

Il-Kummissjoni għandha debitament tirrifletti l-analiżi tat-twettiq ta' dawk il-kriterji fid-deċiżjoni ta' finanzjament.

Artikolu 14
Kostijiet eligibbli

1. ***Soġġett*** għall-Artikolu 186 tar-Regolament Finanzjarju, u l-punt (a) tat-tieni subparagrafu tal-Artikolu 193 ta' dak ir-Regolament, il-kostijiet li jiġġarrbu qabel id-data tat-tressiq tal-applikazzjoni għall-ġhotja huma eligibbli ***għall-finanzjament fir-rigward ta' azzjonijiet li:***
 - (a) ***jimplimentaw*** l-objettiv imsemmi fil-punt (b) tal-Artikolu 3 ***ta' dan ir-Regolament; jew***
 - (b) jimplimentaw objettivi oħra, barra dawk imsemmija fil-punt (a) ta' dan il-paragrafu, f'każijiet debitament ġustifikati, sakemm dawk il-kostijiet ikunu marbuta direttament mal-implimentazzjoni tal-azzjonijiet u tal-attivitajiet appoġġati.
2. Il-kostijiet eligibbli msemmija fil-punt (a) tal-paragrafu 1 ***li jorbtu*** mal-mizuri li jimmiraw li jindirizzaw ***okkorrenzi*** suspettati ta' marda li tista' tiskatta theddida transfruntiera għas-saħħa għandhom ikunu eligibbli mid-data tan-notifika tal-okkorrenza suspettata ta' dik il-marda lill-Kummissjoni, sakemm dik l-okkorrenza jew il-preżenza ***ta' dik il-marda*** tiġi sussegwentement ikkonfermata.
3. F'każijiet eċċezzjonali, waqt krizi tas-saħħa kkawżata minn theddida transfruntiera serja għas-saħħa kif definit fil-punt (g) tal-Artikolu 3 tad-Deċiżjoni Nru 1082/2013/UE, il-kostijiet li jgarrbu l-entitajiet stabbiliti f'pajjiżi li mhumiex assoċjati jistgħu jiġu kkunsidrati **■** eligibbli jekk ***dawk l-ispejjeż*** ikunu debitament ġustifikati għal raġunijiet li jikkonċernaw il-ġlieda kontra t-tixrid tar-riskju biex tiġi protetta s-saħħa tal-poplu fl-Unjoni.

KAPITOLU IV
GOVERNANZA

Artikolu 15

Implimentazzjoni ta' politika kongunta

1. ***Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha ghandu jigi stabbilit.***
2. ***Il-Membri tal-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha ghandhom ikunu l-Kummissjoni u l-Istati Membri. Kull Stat Membru ghandu jahtar membru wiehed u membru sostitut wiehed fil-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha. Il-Kummissjoni ghandha tipprova s-segretarjat tal-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha.***
3. Il-Kummissjoni ghandha tikkonsulta lill-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha:
 - (a) ***dwar il-hidma preparatorja tal-Kummissjoni għall-programmi ta' hidma annwali;***
 - (b) ***kull sena, mill-inqas 6 xhur qabel il-prezentazzjoni tal-abbozz tal-programm ta' hidma annwali lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 23(1), dwar il-prijoritajiet u l-orjentazzjonijiet strateġiċi tal-programm ta' hidma annwali.***

4. *Il-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE ghas-Sahha ghandu:*
- (a) *jiżgura li jkun hemm konsistenza u komplementarjetà bejn il-politiki dwar is-sahha tal-Istati Membri kif ukoll bejn il-Programm u politiki, strumenti u azzjonijiet oħra tal-Unjoni, inklużi dawk rilevanti għall-aġenziji tal-Unjoni;*
 - (b) *isegwi l-implimentazzjoni tal-Programm u jipproponi kwalunkwe aġġustament meħtieġ abbażi ta' evalwazzjonijiet;*
 - (c) *jadotta r-regoli ta' proċedura tiegħu, li ghandu jkun fihom dispożizzjonijiet li jiżguraw li l-grupp jiltaqa' mill-inqas tliet darbiet fis-sena, wiċċ imb'wiċċ fejn xieraq, u b'hekk jippermetti skambju regolari u trasparenti ta' fehmiet fost l-Istati Membri.*

Artikolu 16

Konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati u informazzjoni tal-Parlament Ewropew

1. *Il-Kummissjoni ghandha tikkonsulta mal-partijiet ikkonċernati rilevanti, inklużi r-rappreżentanti tas-soċjetà ċivili u l-organizzazzjonijiet tal-pazjenti, biex tiġbor l-opinjonijiet tagħhom dwar:*
- (a) *il-prijoritajiet u l-orjentazzjonijiet strateġiċi tal-programm ta' hidma annwali;*
 - (b) *il-htigijiet li ghandhom jiġu indirizzati permezz tal-programm ta' hidma annwali u r-rizultati miksuba permezz tiegħu.*

2. *Għall-finijiet tal-paragrafu 1, il-Kummissjoni għandha torganizza l-konsultazzjoni u l-informazzjoni tal-partijiet ikkonċernati mill-inqas darba fis-sena, fis-sitt xhur ta' qabel il-preżentazzjoni tal-abbozz tal-programm ta' hidma lill-Kumitat imsemmi fl-Artikolu 23(1).*
3. *Il-Kummissjoni tista', fi kwalunkwe mument, tfittex l-opinjoni ta' aġenzji decentralizzati rilevanti u ta' esperti indipendenti fil-qasam tas-saħħa dwar kwistjonijiet tekniċi jew xjentifiċi ta' rilevanza għall-implimentazzjoni tal-Programm.*
4. *Kull sena, qabel l-aħhar laqgħa tal-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE għas-Saħħa, l-Kummissjoni għandha tippreżenta lill-Parlament Ewropew l-eżiti tal-proċedimenti tal-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE għas-Saħħa u l-konsultazzjoni tal-partijiet interessati msemmija fil-paragrafi 1 u 2.*

Artikolu 17

Implimentazzjoni tal-Programm

1. ***Il-Kummissjoni għandha timplimenta l-Programm billi tistabbilixxi programmi ta' hidma annwali f'konformità mar-Regolament Finanzjarju.***
2. Il-Kummissjoni ***għandha tadotta***, permezz ta' atti ta' implimentazzjoni:
 - (a) ***il-programmi ta' hidma annwali, li għandhom jistabbilixxu, b'mod partikolari:***
 - (i) ***l-azzjonijiet li jridu jiġu attwati, inkluża l-allokazzjoni ta' riżorsi finanzjarji;***
 - (ii) ***l-ammont globali riżervat għal operazzjonijiet ta' taħlit;***
 - (iii) ***azzjonijiet eliġibbli li jaqghu taħt l-Artikolu 7(3) u (4);***
 - (iv) ***azzjonijiet eliġibbli minn entitajiet ġuridiċi msemmija fil-punt (b) tal-Artikolu 13(1);***
 - (v) ***azzjonijiet eliġibbli minn entitajiet ġuridiċi minn pajjiż terz mhux assoċjat mal-Programm iżda elenkat fil-programm ta' hidma annwali bil-kundizzjonijiet stabbiliti fl-Artikolu 13(2) u (3);***

(b) deċiżjonijiet li japprovaw azzjonijiet bi spiża ta' EUR 20 000 000 jew aktar;

(c) regoli li jstabilixxu:

(i) l-arranġamenti tekniċi u amministrattivi neċessarji għall-implimentazzjoni tal-azzjonijiet tal-Programm;

(ii) mudelli uniformi għall-ġbir tad-data meħtieġa għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni tal-Programm.

3. Dawk l-atti ta' implimentazzjoni għandhom jiġu adottati f'konformità mal-proċedura ta' eżami msemmija fl-Artikolu 23(2).

Artikolu 18

Protezzjoni tad-data

Fil-ġestjoni u l-implimentazzjoni tal-Programm, il-Kummissjoni u l-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun hemm konformità mad-dispożizzjonijiet legali kollha rilevanti rigward il-protezzjoni tad-data personali u, fejn xieraq, li jiġu introdotti mekkaniżmi biex jiġi żgurat li tali data tibqa' kunfidenzjali u sikura.

KAPITOLU V

MONITORAĠĠ, EVALWAZZJONI U KONTROLL

Artikolu 19

Monitoraġġ u rappurtar

1. L-indikaturi għar-rappurtar dwar il-progress tal-Programm biex jintlaħqu l-għanijiet generali u speċifiċi elenkati fl-Artikoli 3 u 4 huma stabbiliti fl-Anness II.
2. Il-Kummissjoni hija mogħtija s-setgħa tadotta atti delegati f'konformità mal-Artikolu 25 sabiex temenda l-Anness II fir-rigward tal-indikaturi fejn dan ikun meqjus neċessarju.
3. Is-sistema ta' rappurtar dwar il-prestazzjoni għandha tiżgura li d-data għall-monitoraġġ tal-implimentazzjoni u r-riżultati tal-Programm jingabru b'mod effiċjenti, effettiv u fil-hin. Għal dak il-għan, ***il-Kummissjoni għandha tadotta atti ta' implimentazzjoni li jistabbilixxu*** rekwiżiti ta' rappurtar proporzjonati għar-riċevituri tal-fondi tal-Unjoni u, fejn xieraq, għall-Istati Membri.

Artikolu 20

Evalwazzjoni

1. L-evalwazzjonijiet previsti **fl-Artikolu 34(3) tar-Regolament Finanzjarju** għandhom jittwettqu **mill-Kummissjoni** b'mod suffiċjentement f'waqtu biex jikkontribwixxu għall-proċess tat-teħid tad-deċiżjonijiet.
2. **Il-Kummissjoni għandha tippreżenta** evalwazzjoni interim tal-Programm sa **mhux** aktar tard mill-31 ta' Diċembru 2024. **L-evalwazzjoni interim għandha tkun il-bażi għall-aġġustament** tal-implimentazzjoni **tal-Programm kif xieraq**.
3. **Il-Kummissjoni għandha tressaq evalwazzjoni finali** fl-aħħar **tal-Programm u** mhux aktar tard minn erba' snin wara t-tmiem tal-perjodu msemmi fl-Artikolu 1.
4. Il-Kummissjoni għandha **tippubblika u** tikkomunika l-konkluzjonijiet tal-evalwazzjonijiet **kemm** interim **kif ukoll** finali, akkumpanjati mill-osservazzjonijiet tagħha, lill-Parlament Ewropew, lill-Kunsill, lill-Kumitat Ekonomiku u Soċjali Ewropew u lill-Kumitat tar-Regġuni.

Artikolu 21

Awditi

L-awditi tal-użu tal-kontribuzzjonijiet tal-Unjoni, inklużi awditi mwettqa ***minn persuni jew entitajiet għajr*** dawk imqabnda mill-istituzzjonijiet tal-Unjoni jew il-korpi tagħha, għandhom jiffurmaw il-bażi tal-garanzija kumplessiva ***msemmija*** fl-Artikolu 127 tar-Regolament Finanzjarju.

Artikolu 22

Harsien tal-interessi finanzjarji tal-Unjoni

Fejn pajjiż terz jiehu sehem fil-Programm ***permezz ta'*** deċiżjoni ***adottata skont*** ftehim internazzjonali ***jew abbażi ta' kwalunkwe strument ġuridiku iehor***, il-pajjiż terz għandu jagħti d-drittijiet u l-aċċess neċessarji meħtieġa mill-uffiċjal ta' awtorizzazzjoni responsabbli, l-OLAF u ***l-Qorti tal-Awdituri biex jeżerċitaw*** il-kompetenzi rispettivi tagħhom b'mod komprensiv. Fil-każ tal-OLAF, dawn id-drittijiet għandhom jinkludu d-dritt li jwettaq investigazzjonijiet, inkluż kontrolli u spezzjonijiet fuq il-post, ***kif*** previst fir-Regolament (UE, Euratom) Nru 883/2013 **■**.

Artikolu 23

Proċedura ta' kumitat

1. Il-Kummissjoni għandha tkun meġġuna minn Kumitat tal-Programm I-UE għas-Sahħa. Dak il-Kumitat għandu jkun kumitat fis-sens tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.
2. Fejn issir referenza għal dan il-paragrafu, għandu japplika l-Artikolu 5 tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Fejn il-kumitat ma jagħti ebda opinjoni, il-Kummissjoni ma għandhiex tadotta l-abbozz tal-att ta' implimentazzjoni u għandu japplika it-tielet subparagrafu tal-Artikolu 5(4) tar-Regolament (UE) Nru 182/2011.

Artikolu 24

Konsistenza u komplementarjetà ma' politiki, strumenti u azzjonijiet oħra tal-Unjoni

Il-Kummissjoni u l-Istati Membri għandhom jiżguraw li jkun hemm konsistenza, sinergija u komplementarjetà ġenerali bejn il-Programm u politiki, strumenti u azzjonijiet oħra tal-Unjoni, inklużi dawk rilevanti għall-aġenziji tal-Unjoni, inkluż permezz tal-hidma komuni tagħhom fil-Grupp ta' Tmexxija taht l-UE għas-Sahħa.

Artikolu 25

Eżercizzju tad-delega

1. Is-setgħa ta' adozzjoni ta' atti delegati hija mogħtija lill-Kummissjoni sugġett għall-kondizzjonijiet stabbiliti f'dan l-Artikolu.
2. Is-setgħa ta' adozzjoni ta' atti delegati msemija fl-Artikolu 19(2) hija mogħtija lill-Kummissjoni għall-perjodu ta' seba' snin mill-...[data tad-dhul fis-seħħ ta' dan ir-Regolament].
3. Id-delega ta' setgħa msemija fl-Artikolu 19(2) tista' tiġi revokata fi kwalunkwe mument mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill. Deċiżjoni li tirrevoka għandha ttemm id-delega ta' setgħa speċifikata f'dik id-deċiżjoni. Għandha ssir effettiva fil-jum wara l-pubblikazzjoni tad-deċiżjoni f'*Il-Ġurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea* jew f'data iktar tard speċifikata fih. Ma għandha taffettwa l-validità tal-ebda att delegat li jkun diġà fis-seħħ.

4. Qabel ma tadotta att delegat, il-Kummissjoni għandha tikkonsulta esperti nnominati minn kull Stat Membru skont il-principji stipulati fil-Ftehim Interistituzzjonali tat-13 ta' April 2016 dwar it-Tfassil Ahjar tal-Liġijiet.
5. Hekk kif tadotta att delegat, il-Kummissjoni għandha tinnotifikah simultanjament lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill.
6. Att delegat adottat skont l-Artikolu 19(2) għandu jidhol fis-seħh biss jekk ma tiġix espressa oġġezzjoni mill-Parlament Ewropew jew mill-Kunsill fi żmien xahrejn min-notifika ta' dak l-att lill-Parlament Ewropew u lill-Kunsill jew jekk, qabel ma jiskadi dak il-perjodu, il-Parlament Ewropew u l-Kunsill ikunu t-tnejn infurmaw lill-Kummissjoni li mhumiex sejrin joġġezzjonaw. Dak il-perjodu għandu jiġi estiz b'xahrejn fuq inizjattiva tal-Parlament Ewropew jew tal-Kunsill.

KAPITOLU VI

DISPOŻIZZJONIJIET TRANŻIZZJONALI U FINALI

Artikolu 26

Informazzjoni, komunikazzjoni u pubbliċità

1. Ir-riċevituri ta' finanzjament mill-Unjoni għandhom jirrikonoxxu l-origini **ta' dak il-finanzjament** u jiżguraw il-viżibilità tal-finanzjament tal-Unjoni, b'mod partikolari meta jippromwovu l-azzjonijiet u r-riżultati tagħhom, billi jipprovdu informazzjoni mmirata koerenti, effettiva u **proporzjonata** lil diversi udjenzi, inkluż lill-media u lill-pubbliku.
2. Il-Kummissjoni għandha timplimenta azzjonijiet ta' informazzjoni u komunikazzjoni relatati mal-Programm, mal-azzjonijiet **mehuda skont il-Programm** u mar-riżultati **miksuba**.
3. Ir-riżorsi finanzjarji allokatu għall-Programm għandhom jikkontribwixxu wkoll għall-komunikazzjoni korporattiva tal-prijoritajiet politiċi tal-Unjoni, **dment li dawk il-prijoritajiet** ikunu relatati mal-oġġettivi msemmija fl-Artikoli 3 u 4.

Artikolu 27

Thassir

Ir-Regolament (UE) Nru 282/2014 jithassar b'effett mill-1 ta' Jannar 2021, minghajr preġudizzju għall-Artikolu 28 ta' dan ir-Regolament.

Artikolu 28

Dispożizzjonijiet tranzizzjonali

1. Dan ir-Regolament ma għandux jaffettwa l-kontinwazzjoni jew il-modifika ta' azzjonijiet *mibdija skont* ir-Regolament (UE) Nru 282/2014 li għandu jibqa' japplika għal *dawk* l-azzjonijiet sal-gheluq tagħhom.
2. Il-pakkett finanzjarju għall-Programm jista' jkopri wkoll l-ispejjeż tal-assistenza teknika u amministrattiva meħtieġa biex tiġi żgurata t-tranzizzjoni bejn il-miżuri adottati taħt ir-*Regolament (UE) Nru 282/2014 u l-Programm*.

Artikolu 29

Dhul fis-seħh u applikazzjoni

Dan ir-Regolament għandu jidhol fis-seħh fil-jum ■ tal-pubblikazzjoni tiegħu f'*Il-Gurnal Uffiċjali tal-Unjoni Ewropea*.

Għandu japplika mill-1 ta' Jannar 2021.

Dan ir-Regolament għandu jorbot fl-intier tiegħu u japplika direttament fl-Istati Membri kollha.

Magħmul fi ...,

Għall-Parlament Ewropew
Il-President

Għall-Kunsill
Il-President

ANNEX I

LISTA TA' AZZJONIJIET ELIĠIBBLI POSSIBBLI PREVISTI FL-ARTIKOLU 12

1. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (a) tal-Artikolu 4*

- (a) *Appoġġ* għall-istabbiliment u għall-implimentazzjoni ta' programmi li jassistu lill-Istati Membri u *appoġġ* għall-azzjonijiet tal-Istati Membri biex itejbu l-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard ■ ;
- (b) *Appoġġ għall-implimentazzjoni u l-iżvilupp ulterjuri* tal-istħarriġ, l-istudji, il-ġbir ta' data u statistika *komparabbli*, inkluża, *jekk ikun rilevanti inkluża data diżaggregata skont il-ġeneru u l-età*, il-metodoloġiji, il-klassifikazzjonijiet, il-mikrosimulazzjonijiet, *l-istudji pilota*, l-indikaturi, is-senserija tal-għarfien u l-eżerċizzji tal-parametri referenzjarji;
- (c) *Appoġġ* għall-azzjonijiet tal-Istati Membri biex idahhlu fis-seħh ambjenti urbani, tax-xogħol u tal-iskola b'saħħithom u sikuri, jippermettu għażliet ta' ħajja b'saħħithom, jipromwovu dieti nutrittivi u attività fizika regolari, b'kunsiderazzjoni tal-htigijiet ta' gruppi vulnerabbli *f'kull stadju ta' ħajjithom, bil-ghan li jipromwovu s-saħħa tul il-ħajja*;

- (d) *Appoġġ lill-Istati Membri fit-twassil ta' reazzjonijiet effettivi għall-mard li jittiehed, u fil-prevenzjoni, is-sorveljanza, id-dijanjożi u t-trattament ta' tali mard;*
- (e) *Appoġġ għall-azzjonijiet tal-Istati Membri fil-promozzjoni tas-saħħa u l-prevenzjoni tal-mard tul il-hajja ta' individwu u billi jiġu indirizzati l-fatturi ta' riskju għas-saħħa, bħall-obeżità, id-dieti hżiena għas-saħħa u n-nuqqas ta' attività fiżika;*
- (f) *Appoġġ għall-azzjonijiet li jtejbu s-saħħa mentali;*
- (g) *Appoġġ għall-azzjonijiet li jikkomplementaw il-miżuri tal-Istati Membri fit-tnaqqis tal-ħsara għas-saħħa minhabba l-użu illeċitu tad-droga u d-dipendenza fuqha, inkluż l-informazzjoni u l-prevenzjoni;*
- (h) *Appoġġ għall-politiki u l-azzjonijiet ta' implimentazzjoni biex jitnaqqsu l-inugwaljanzi fis-saħħa u fir-rigward tal-kura tas-saħħa;*
- (i) *Appoġġ għall-azzjonijiet li jtejbu l-litteriżmu fis-saħħa;*

- (j) *Appoġġ għall-promozzjoni u fl-implimentazzjoni tar-rakkomandazzjonijiet tal-Kodiċi Ewropew Kontra l-Kanċer u appoġġ għar-reviżjoni tal-edizzjoni attwali ta' dak il-Kodiċi;*
- (k) *Azzjonijiet li jappoġġaw l-implimentazzjoni ta' registri tal-kanċer fl-Istati Membri kollha;*
- (l) *Facilitazzjoni tal-kooperazzjoni fost il-korpi nazzjonali rilevanti tal-Istati Membri parteċipanti bil-ħsieb li jiġi appoġġat il-holqien ta' network virtwali Ewropew ta' eċċellenza sabiex tissaħħah ir-riċerka dwar it-tipi kollha ta' kanċer, inkluż il-kanċer pedjatriku, u jkomplu l-ġbir u l-iskambju ta' data klinika u t-traduzzjoni tas-sejbiet tar-riċerka fil-kura ta' kuljum u t-trattament tal-pazjenti bil-kanċer;*
- (m) *Appoġġ għall-azzjonijiet għat-titjib tal-kwalità fil-kura tal-kanċer, inkluż fir-rigward tal-prevenzjoni, l-iskrinjar, id-dijanjozi bikrija, il-monitoraġġ u t-trattament, il-kura ta' appoġġ u palljattiva, f'approċċ integrattiv u ċċentrat fuq il-pazjent u appoġġ għall-istabbiliment ta' skemi ta' assigurazzjoni tal-kwalità għaċ-ċentri tal-kanċer jew ċentri oħra li jittrattaw pazjenti bil-kanċer, inklużi dawk li jittrattaw il-kanċer pedjatriku;*

█
(n) Appoġġ għall-istabbiliment ta' skemi ta' assigurazzjoni tal-kwalità għaċ-
ċentri tal-kanċer *u ċentri għat-trattament tal-pazjenti tal-kanċer*;

█
(o) *Appoġġ* għall-mekkaniżmi għall-bini tal-kapaċità orizzontali u għal
edukazzjoni kontinwa, *b'mod partikolari* fil-qasam tal-kura tal-kanċer;

(p) Azzjonijiet li jappoġġaw il-kwalità tal-ħajja tas-superstiti tal-kanċer u ta'
dawk li jieħdu ħsiebhom, *inklużi l-ghoti ta' appoġġ psikoloġiku, l-
immaniġġjar tal-uġiġh u l-aspetti relatati mas-saħħa u r-riintegrazzjoni
professionali*;

(q) *It-tishih tal-kollaborazzjoni dwar id-drittijiet tal-pazjenti, is-sikurezza tal-
pazjenti u l-kwalità tal-kura*;

(r) *Appoġġ għall-azzjonijiet dwar is-sorveljanza epidemjoloġika, b'tali mod li
jinhata kontribut għall-valutazzjoni ta' fatturi li jaffettwaw jew
jiddeterminaw is-saħħa tan-nies*;

- (s) *Appoġġ, f'sinergija ma' programmi ohra, għall-azzjonijiet* biex tittiejjeb id-distribuzzjoni ġeografika tal-forza tax-xogħol fil-qasam tal-kura tas-saħħa u azzjonijiet għall-evitar ta' "deżerti mediċi", *mingħajr preġudizzju għall-kompetenzi tal-Istati Membri;*
- (t) *Appoġġ għall-iżvilupp ta' linji gwida għall-prevenzjoni u l-ġestjoni tal-mard li jittiehed kif ukoll tal-mard li ma jittiehidx*, u ta' għodod u networks għall-iskambju tal-aħjar prattika f'dak il-qasam;
- (u) *Appoġġ għall-azzjonijiet tal-Istati Membri biex jiġu indirizzati fatturi determinanti għas-saħħa, inkluż it-tnaqqis tal-ħsara relatata mal-alkohol u l-użu tat-tabakk;*
- (v) *Appoġġ għal għodod u pjattaformi biex tingabar evidenza reali dwar is-sigurtà, l-effettività u l-impatt tal-vaċċini wara l-użu;*
- (w) *Appoġġ għall-inizjattivi biex ir-rati ta' kopertura tat-tilqim fl-Istati Membri jitjiebu;*
- (x) *Attivitajiet ta' komunikazzjoni indirizzati lill-pubbliku u lill-partijiet ikkonċernati li jkollhom l-għan li jippromwovu l-azzjoni tal-Unjoni fl-oqsma msemmija f'dan l-Anness;*

- (y) ***Kampanji ta' sensibilizzazzjoni*** u attivitajiet ta' komunikazzjoni ***ghall-pubbliku ġenerali kif ukoll ghal gruppi fil-mira, li jkunu mmirati lejn il-prevenzjoni u l-indirizzar tal-eżitazzjoni għat-tilqim, l-informazzjoni hażina u d-diżinformazzjoni*** fir-rigward tal-prevenzjoni, il-kawżi u t-trattament tal-mard, b'mod li jikkomplementa l-kampanji nazzjonali u l-attivitajiet ta' komunikazzjoni dwar dawk il-kwistjonijiet;
- (z) Attivitajiet ta' komunikazzjoni indirizzati ***lill-pubbliku dwar ir-riskji għas-saħħa u d-determinanti tas-saħħa***;
- (za) ***Appoġġ għall-azzjonijiet biex jitnaqqas ir-riskju tal-infezzjonijiet li jittiehdu mill-kura tas-saħħa.***

2. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-oġettiv stabbilit fil-punt (b) l-Artikolu 4*

- (a) ***Tishih*** tal-infrastruttura kritika tas-saħħa ***biex tlahhaq*** mal-kriżijiet tas-saħħa, ***billi tappoġġa l-istabbiliment*** ta' għodod għas-sorveljanza, it-tbassir, il-prevenzjoni u l-ġestjoni tat-tifqighat;
- (b) ***Appoġġ*** għall-azzjonijiet li jrawmu, madwar l-Unjoni kollha, il-prevenzjoni tal-kriżijiet tas-saħħa u t-tnejn għalihom, u l-kapaċità ta' ġestjoni kif ukoll il-kapaċità ta' reazzjoni ta' atturi fil-livell tal-Unjoni u fil-livell nazzjonali, inklużi ***testijiet tal-istress volontarji***, ippjanar ta' kontinġenza u eżerċizzji ta' tnejn; ***li jappoġġaw l-iżvilupp ta' standards tas-saħħa ta' kwalità fil-livell nazzjonali, mekkaniżmi għall-koordinazzjoni effiċjenti tal-istat ta' tnejn u r-rispons, u l-koordinazzjoni ta' dawk l-azzjonijiet fil-livell tal-Unjoni***;

- (c) *Appoġġ għall-azzjonijiet* għall-holqien ta' qafas integrat orizzontali għall-komunikazzjoni tar-riskju li jkun ikopri l-fażijiet kollha ta' kriżi tas-saħħa, *jigifieri* l-prevenzjoni, it-thejjija, ir-rispons *u l-irkupru*;
- (d) *Appoġġ* għall-azzjonijiet preventivi biex jiproteġu lill-gruppi vulnerabbli mit-theddid għas-saħħa u l-azzjonijiet biex *jadattaw*, għall-htigijiet ta' dawk il-gruppi vulnerabbli, kemm ir-rispons għall-kriżijiet tas-saħħa kif ukoll il-ġestjoni tagħhom, *bhal* azzjonijiet *li jiżguraw kura bażika għall-pazjenti li jbatu minn mard kroniku jew rari*;
- (e) *Appoġġ* għall-azzjonijiet biex jindirizzaw il-konsegwenza kollaterali ta' kriżi tas-saħħa fuq is-saħħa, b'mod partikolari *l-konsegwenzi* għas-saħħa mentali, fuq pazjenti li jsofru minn *kancer, minn mard kroniku u sitwazzjonijiet* vulnerabbli oħra, *inklużi nies li jbatu minn vizzju, bl-HIV/AIDS, jew ibatu minn epatite u tuberkulozi*;
- (f) *Appoġġ, f'sinergija ma' programmi oħra*, għall-programmi ta' taħriġ, u *edukazzjoni għat-titjib tal-hiliet tal-forza tax-xogħol fis-settur* tal-kura tas-saħħa *u tas-saħħa pubbliku*, u programmi għall-iskambji temporanji tal-persunal, *b'mod partikolari bil-ghan li jittejbu l-hiliet diġitali tagħhom*;

- (g) **Appoġġ** għall-istabbiliment u l-koordinazzjoni tal-Laboratorji ta' Referenza tal-Unjoni, taċ-Ċentri ta' Referenza tal-Unjoni, u taċ-Ċentri ta' Eċċellenza;
- (h) **Awditjar** tal-arranġamenti ta' thejjija u ta' rispons tal-Istati Membri, pereżempju fir-rigward tal-ġestjoni tal-kriżijiet tas-saħħa, ir-reżistenza antimikrobika u t-tilqim;
- (i) **Komunikazzjonijiet** lill-pubbliku fil-kuntest tal-ġestjoni tar-riskji u tat-thejjija għall-kriżijiet tas-saħħa;
- (j) **Appoġġ** għall-konverġenza 'l fuq tal-prestazzjoni tas-sistemi nazzjonali permezz tal-iżvilupp ta' indikaturi **tas-saħħa**, is-senserija tal-analiżi u tal-għarfien u l-organizzazzjoni ta' testijiet **volontarji** tal-istress tas-sistemi nazzjonali tal-kura tas-saħħa;
- (k) **Appoġġ** għax-xogħol ta' investigazzjoni, ta' valutazzjoni tar-riskji u ta' ġestjoni tar-riskji dwar ir-rabta bejn is-saħħa tal-annimali, il-fatturi ambjentali u l-mard tal-bniedem, inkluż matul il-kriżijiet tas-saħħa.

3. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (c) tal-Artikolu 4*

- (a) *Appoġġ għall-azzjonijiet biex jissahħu l-kapaċitajiet tal-laboratorji u l-produzzjoni, ir-riċerka, l-iżvilupp, u l-użu ta' prodotti tas-saħħa u prodotti speċjalizzati rilevanti għal kriżi fl-Unjoni;*
- (b) *Appoġġ għall-azzjonijiet ta' appoġġ u għodod tal-IT interoperabbli għall-monitoraġġ, il-prevenzjoni, il-ġestjoni, ir-rappurtar u n-notifika ta' nuqqasijiet ta' prodotti mediċinali u apparat mediku, filwaqt li jikkontribwixxu għall-affordabbiltà tagħhom;*
- (c) *Appoġġ, f'sinergija ma' programmi oħra, għall-provi kliniċi biex jithaffu l-iżvilupp, l-awtorizzazzjoni tas-suq u l-aċċess għal prodotti mediċinali u vaċċini innovattivi, sikuri u effettivi;*
- (d) *Appoġġ għall-azzjonijiet biex jithegġeġ l-iżvilupp ta' prodotti mediċinali u vaċċini innovattivi biex jiġu indirizzati l-isfidi tal-kura tas-saħħa li qed jiżdiedu u l-htigijiet tal-pazjenti, u ta' prodotti li jrendu inqas kummerċjalment bħall-antimikrobiċi;*

█

- (e) *Appoġġ għall-azzjonijiet biex itejbu l-produzzjoni u r-rimi li ma jagħmlux ħsara lill-ambjent ta' prodotti mediċinali u apparat mediku u għall-azzjonijiet li jappoġġaw l-iżvilupp ta' prodotti mediċinali li huma inqas ta' ħsara għall-ambjent; █*
- (f) *Appoġġ għall-azzjonijiet biex jiġi promoss l-użu prudenti u effiċjenti tal-prodotti mediċinali, b'mod partikolari tal-antimikrobiċi;*
- (g) *Appoġġ għall-azzjonijiet ta' appoġġ li jstimulaw iż-żieda fil-produzzjoni ta' ingredjenti farmaċewtiċi attivi u prodotti mediċinali essenzjali fl-Unjoni, inkluż bid-diversifikazzjoni tal-produzzjoni ta' ingredjenti farmaċewtiċi attivi u ġeneriċi fil-katina tal-provvista fl-Unjoni, biex titnaqqas id-dipendenza tal-Istati Membri fuq ċerti pajjiżi terzi;*
- (h) *Appoġġ għall-azzjonijiet biex jitjiebu d-disponibbiltà, l-aċċessibbiltà u l-affordabbiltà ta' prodotti mediċinali u ta' apparat mediku;*

- (i) *Appoġġ għall-azzjonijiet li jrawmu l-innovazzjoni fl-ghoti ta' skop ġdid, ir-riformulazzjoni u l-kombinament ta' prodotti mediċinali mhux bi privattivi, f'sinergija ma' programmi oħra;*
- (j) *Azzjonijiet li jsaħħu l-valutazzjoni tar-riskju ambjentali tal-prodotti mediċinali;*
- (k) *Appoġġ għall-istabbiliment u t-thaddim ta' mekkanizmu għall-koordinazzjoni transsettorjali li jsegwi l-approċċ Sahha Wahda.*

4. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (d) tal-Artikolu 4*

- (a) *Monitoraġġ tal-informazzjoni dwar attivitajiet nazzjonali ta' kumulazzjoni rigward prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi biex jiġu identifikati l-htigijiet potenzjali għal hażniet addizzjonali fil-livell tal-Unjoni;*
- (b) *Żgurar ta' ġestjoni konsistenti tal-kumulazzjoni ta' prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi fil-livell tal-Unjoni, b'mod li jikkomplementa strumenti, programmi u fondi oħra tal-Unjoni u f'koordinazzjoni mill-qrib mal-korpi rilevanti tal-Unjoni;*

(c) *Appoġġ għall-azzjonijiet għall-akkwist u l-provvista ta' prodotti essenzjali rilevanti għal kriżi, li jikkontribwixxu għall-affordabbiltà tagħhom, b'mod li jikkomplementa l-azzjonijiet ta' kumulazzjoni tal-Istati Membri.*

5. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (e) tal-Artikolu 4*

Appoġġ għall-azzjonijiet għall-hidma preparatorja għall-mobilizzazzjoni u t-tahriġ fil-livell tal-Unjoni ta' riżerva ta' persunal mediku, tal-kura tas-saħħa u ta' appoġġ li għandha tiġi mobilizzata f'każ ta' kriżi tas-saħħa, f'kollaborazzjoni mill-qrib mal-ECDC, f'sinergija ma' strumenti oħra tal-Unjoni, u b'rispett shih tal-kompetenzi tal-Istati Membri; faċilitar tal-iskambju tal-aħjar prattiki bejn ir-riżervi nazzjonali eżistenti ta' persunal mediku, tal-kura tas-saħħa u ta' appoġġ.

6. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (f) tal-Artikolu 4*

(a) *Appoġġ għal qafas tal-Unjoni u l-ġhodod digitali interoperabbli rispettivi għall-kooperazzjoni fost l-Istati Membri u għall-kooperazzjoni fin-networks, inklużi dawk meħtieġa għall-kooperazzjoni dwar l-HTA;*

- (b) *Appoġġ* għall-użu, it-tħaddim u l-manutenzjoni ta' infrastruttura ta' servizzi diġitali maturi, *sikuri u* interoperabbli u ta' proċessi ta' assigurazzjoni tal-kwalità tad-data għall-iskambju ta' data, l-aċċess għaliha, *u* l-użu u l-użu mill-ġdid *tagħha*; *appoġġ* għal networking transfruntier, inkluż permezz tal-użu *u l-interoperabbiltà* ta' records tas-saħħa, registri u bażijiet tad-data oħra elettronici; *żvilupp ta' strutturi ta' governanza xierqa u sistemi interoperabbli ta' informazzjoni dwar is-saħħa*;
- (c) *Appoġġ* għat-trasformazzjoni diġitali tal-kura tas-saħħa u tas-sistemi tas-saħħa, inkluż permezz tal-valutazzjonijiet komparattivi u tal-bini tal-kapaċità, biex jibdeu jithaddmu għodod u teknoloġiji innovattivi bħall-intelligenza artifiċjali, u *appoġġ* għat-titjib tal-ħiliet diġitali tal-professjonisti tal-qasam tal-kura tas-saħħa;
- (d) *Appoġġ* għall-aħjar użu tat-telemedicina *u* tat-telesaħħa, inkluż permezz tal-komunikazzjoni bis-satellita għaž-żoni remoti, *it-trawwim* ta' innovazzjoni fl-organizzazzjoni tal-faċilitajiet tal-kura tas-saħħa mmexxija mit-teknoloġija diġitali u l-promozzjoni ta' għodod diġitali *biex jappoġġaw* l-awtonomizzazzjoni taċ-ċittadini u l-kura tas-saħħa *ċċentrata fuq il-pazjenti*;

- (e) *Appoġġ* għall-izvilupp, it-tħaddim ***u l-manutenzjoni*** ta' bażijiet tad-data u ta' għodod diġitali u l-interoperabbiltà tagħhom, inklużi ***proġetti stabbiliti diġà***, fejn ikun xieraq, ma' teknoloġiji oħrajn ta' rilevament, bħal teknoloġiji bbażati fl-ispazju ***u l-intelliġenza artifiċjali***;
- (f) *Appoġġ għall-azzjonijiet* għat-tisih tal-aċċess taċ-ċittadini għad-data dwar saħħithom u tal-kontroll tagħhom fuqha;
- (g) *Appoġġ* għall-użu u l-interoperabbiltà tal-għodod u tal-infrastruttura diġitali fl-Istati Membri u bejniethom u mal-istituzzjonijiet, l-aġenziji u l-korpi tal-Unjoni;
- (h) *Appoġġ għal attivitajiet u proġetti preparatorji* għall-ispazju Ewropew tad-data dwar is-saħħa **■** ;
- (i) *Azzjonijiet li jappoġġaw is-saħħa elettronika, bhat-tranzizzjoni għat-telemedicina u l-għoti ta' medikazzjoni fid-dar*;
- (j) *Appoġġ għall-istabiliment ta' sistema ta' records elettronici interoperabbli tas-saħħa, f'konformità mal-format Ewropew għall-Iskambju ta' Records Elettronici tas-Saħħa sabiex jiżjed l-użu tas-saħħa elettronika u jitjiebu s-sostenibbiltà u r-reżiljenza tas-sistemi tal-kura tas-saħħa.*

7. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (g) tal -Artikolu 4*
- (a) *Azzjonijiet li jippromwovu aċċess għas-servizzi tas-saħħa u għal faċilitajiet u kura relatati għall-persuni b'diżabilità;*
 - (b) *Appoġġ tat-tisħiħ tal-kura primarja u t-tisħiħ tal-integrazzjoni tal-kura, bil-għan li tiġi pprovduta kopertura tas-saħħa universali u aċċess ugwali għal kura tas-saħħa ta' kwalità tajba;*
 - (c) *Appoġġ għall-azzjonijiet tal-Istati Membri biex jiġi promoss aċċess għall-kura tas-saħħa sesswali u riproduttiva u appoġġ għal approċċi integrati u intersezzjonali għall-prevenzjoni, id-dijanjozi, it-trattament u l-kura.*
8. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (h) tal -Artikolu 4*
- (a) *Appoġġ għall-istabbiliment u t-tħaddim ta' infrastruttura tal-għarfien u tal-intelliġenza b'rabta mas-saħħa;*
 - (b) *Appoġġ għall-implimentazzjoni, l-infurzar u l-monitoraġġ tal-legiżlazzjoni u tal-azzjonijiet tal-Unjoni b'rabta mas-saħħa; u l-ghoti ta' appoġġ tekniku għall-implimentazzjoni tar-rekwiżiti legali;*

- (c) *Appoġġ* għall-istudji u l-analizi, għall-*valutazzjoni tal-impatt fuq is-saħha ta' azzjonijiet ta' politika oħra tal-Unjoni u għall-għoti ta' parir xjentifiku biex jiġi appoġġat it-tfassil ta' politika bbażat fuq l-evidenza*;
- (d) *Appoġġ* għall-gruppi ta' esperti u l-bordijiet li jipprovdu pariri, data u informazzjoni ta' appoġġ għall-iżvilupp u l-implimentazzjoni tal-politika tas-saħha, *inklużi l-evalwazzjonijiet ta' segwitu tal-implimentazzjoni tal-politiki tas-saħha*;
- (e) *Appoġġ* għall-punti ta' kuntatt *u fokalinazzjonali* li jipprovdu gwida, informazzjoni u assistenza relatati *mal-promozzjoni* u l-implimentazzjoni tal-leġislazzjoni tal-Unjoni dwar is-saħha u tal-Programm;
- (f) Xogħol ta' awditjar u ta' valutazzjoni f'konformità mal-leġislazzjoni tal-Unjoni, *fejn mehtieg*;
- (g) *Appoġġ* għall-implimentazzjoni *u aktar żvilupp* tal-politika u tal-leġislazzjoni tal-Unjoni dwar il-kontroll tat-tabakk;
- (h) *Appoġġ* għas-sistemi nazzjonali fir-rigward tal-implimentazzjoni ta' leġislazzjoni dwar is-sustanzi ta' oriġini umana, u fir-rigward tal-promozzjoni ta' provvista sostenibbli u sikura tat-tali sustanzi permezz tal-attivitajiet tan-networking;

- (i) *Appoġġ* għall-Istati Membri biex isahħu l-kapaċità amministrattiva tas-sistemi tal-kura tas-saħħa tagħhom permezz **■** tal-parametraġġ referenzjarju, tal-kooperazzjoni u tal-iskambju tal-aħjar prattiki;
- (j) *Appoġġ* għall-azzjonijiet ta' trasferiment tal-għarfien u kooperazzjoni fil-livell tal-Unjoni biex jassistu l-proċessi ta' riforma nazzjonali lejn effettività, aċċessibbiltà, sostenibbiltà u reżiljenza mtejbja ***tas-sistemi tas-saħħa, filwaqt li jorbtu l-finanzjament disponibbli tal-Unjoni***;
- (k) *Appoġġ* għall-bini tal-kapaċità għall-investment fir-riformi tas-sistemi tas-saħħa u għall-implimentazzjoni tagħhom, inkluż l-ippjanar strateġiku u l-aċċess għall-finanzjament minn diversi sorsi.

9. *Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (i) tal-Artikolu 4*

- (a) *Appoġġ għat-trasferiment*, l-adattament u l-introduzzjoni tal-aħjar prattiki u ta' soluzzjonijiet innovattivi b'valur miżjud stabbilit fil-livell tal-Unjoni bejn l-Istati Membri, u ***b'mod partikolari*** l-għoti ta' assistenza mfassla ad hoc skont il-pajjiż ***għall-Istati Membri***, jew għall-gruppi ta' ***Stati Membri***, li l-iktar għandhom bżonn, permezz tal-finanzjament ta' proġetti speċifiċi inkluż il-ġemellaġġ, il-pariri mill-esperti u l-appoġġ bejn il-pari;

- (b) *Appoġġ* għall-kollaborazzjoni u s-shubijiet transfruntiera, inkluż f'reġjuni transfruntiera, bil-ħsieb li jiġu ttrasferiti u mtejbja s-soluzzjonijiet innovattivi;
- (c) *Tishih* tal-kollaborazzjoni u l-koordinazzjoni transsettorjali;
- (d) *Appoġġ* għall-funzjonament tan-NRE u għall-istabbiliment u t-thaddim ta' networks transnazzjonali godda kif previst fil-leġiżlazzjoni tal-Unjoni dwar is-saħħa, u *appoġġ* għall-azzjonijiet tal-Istati Membri biex l-attivitajiet ta' tali networks jiġu kkoordinati mal-operat tas-sistemi tas-saħħa nazzjonali;
- (e) *Appoġġ ulterjuri għall-implimentazzjoni tan-NRE fl-Istati Membri u t-trawwim tat-tishih tagħhom, inter alia, permezz ta' valutazzjoni, monitoraġġ, evalwazzjoni u titjib kontinwi;*
- (f) *Appoġġ għall-holqien ta' NRE godda, li jkopru mard rari, kumpless u ta' prevalenza baxxa, fejn meħtieġ, u appoġġ għall-kollaborazzjoni fost in-NRE sabiex jiġu indirizzati l-htigijiet multisistemiċi li jirriżultaw minn mard bi prevalenza baxxa u mard rari u jiġi ffaċilitat in-networking djagonali bejn speċjalitajiet u dixxiplini differenti;*

(g) *Appoġġ għall-Istati Membri biex itejbu u jkomplu jiżviluppaw u jimplimentaw ir-registri tan-NRE;*

(h) Attivitajiet ta' konsultazzjoni mal-partijiet ikkonċernati.

10. Azzjonijiet li jissodisfaw l-objettiv stabbilit fil-punt (j) tal-Artikolu 4

(a) *Appoġġ għall-azzjonijiet li jikkontribwixxu għall-objettivi tal-programm ippreżentat mid-WHO, bhala l-awtorità li tidderieġi u tikkoordina s-saħħa fi hdan in-Nazzjonijiet Uniti;*

(b) *Appoġġ għall-kollaborazzjoni fost l-istituzzjonijiet tal-Unjoni, l-aġenziji tal-Unjoni, u l-organizzazzjonijiet u n-networks internazzjonali, u appoġġ għall-kontribut tal-Unjoni għall-inizjattivi globali;*

(c) *Appoġġ għall-kollaborazzjoni ma' pajjizi terzi fir-rigward ta l-oqsma koperti mill-Programm;*

(d) *Appoġġ għal azzjonijiet li jrawmu l-konvergenza regolatorja internazzjonali dwar il-prodotti mediċinali u l-apparat mediku.*

ANNEX II

INDIKATURI GĦALL-EVALWAZZJONI TAL-PROGRAMM

Indikaturi tal-Programm:

1. Thejjija u pjanar ta' rispons *tal-Unjoni u tal-Istati Membri* għat-theddid transfruntier serju għas-saħħa;
2. Aċċess *għall-prodotti mediċinali* awtorizzati ċentralment, pereżempju l-għadd ta' awtorizzazzjonijiet orfni *eżistenti u ġodda*, il-prodotti mediċinali ta' terapija avvanzata (ATMPs, *advanced therapy medicinal products*), il-prodotti mediċinali għall-użu pedjatriku jew il-vaċċini, għall-htigijiet mhux issodisfati
3. Numru ta' azzjonijiet ■ li jikkontribwixxu *għat-tnaqqis tal-mortalità li tista' tiġi evitata fil-qasam tal-mard li ma jitteħidx u l-fatturi ta' riskju*
4. *Numru ta' Stati Membri li jimplimentaw l-aħjar prattiki fir-rigward tal-promozzjoni tas-saħħa, il-prevenzjoni ta' mard u l-indirizzar tal-inugwaljanzi fis-saħħa*
5. *Numru ta' Stati Membri li jipparteċipaw fl-ispazju Ewropew tad-data dwar is-saħħa*
6. Numru ta' Stati Membri b'titjib tat-thejjija u tal-ippjanar ta' rispons

■

7. ***Kopertura tat-tilqim skont l-età għal mard preventiv bil-vaċċin bhall-hosba, l-influwenza, l-HPV u l-COVID-19***
8. L-indiċi tal-kapaċità tal-Laboratorju tal-UE (EULabCap)
9. ***Ir-rata ta' sopravivenza netta wara ħames snin standardizzata għall-età b'rabta mal-kanċer pedjatriku, skont it-tip, l-età, il-ġeneru u l-Istat Membru (sa fejn tkun disponibbli)***
10. ***Kopertura tal-iskrinjar għall-programmi tal-iskrinjar tal-kanċer tas-sider, il-kanċer ċervikali u l-kanċer kolorettali, skont it-tip, il-popolazzjoni fil-mira u l-Istat Membru***
11. Persentaġġ ***tal-popolazzjoni kopert*** mir-Registri tal-Kanċer u n-numru ta' Stati Membri li jirrappurtaw informazzjoni dwar l-istadju tal-kanċer ċervikali, tas-sider, kolorettali ***u pedjatriku*** mad-dijanjozi;
12. Numru ta' azzjonijiet li jindirizzaw ***il-prevalenza ta' mard kroniku rari għal kull Stat Membru, skont il-mard, il-ġeneru u l-età***

13. *Numru ta' azzjonijiet li jindirizzaw il-prevalenza tal-età tal-użu tat-tabakk, jekk possibbli differenzjati skont il-ġeneru*
14. *Numru ta' azzjonijiet li jindirizzaw il-prevalenza tal-użu dannuż tal-alkohol, jekk possibbli differenzjati skont il-ġeneru u l-età*
15. Numru ta' nuqqasijiet ta' *prodotti mediċinali fl-Istati Membri kif rappurtat permezz tal-punt uniku tan-network ta' kuntatt*
- █
16. *Numru ta' azzjonijiet immirati lejn iż-żieda tas-sigurtà u l-kontinwità tal-ktajjen tal-provvista globali u l-indirizzar tad-dipendenza fuq l-importazzjonijiet minn pajjiżi terzi għall-produzzjoni kemm ta' ingredjenti farmaċewtiċi attivi essenzjali kif ukoll ta' prodotti mediċinali essenzjali fl-Unjoni*
17. Numru ta' awditi mwettqa mill-Unjoni u f'pajjiżi terzi biex jiġu żgurati prattiki ta' manifattura tajba u prattiki kliniċi tajba (kontroll tal-Unjoni)
- █

18. Konsum antimikrobiku għall-użu sistemiku *ATC (grupp J01) għal kull Stat Membru*
 19. Numru ta' unitajiet *tal-kura tas-saħħa* involuti fin-NRE u ta' pazjenti dijanjostikati u ttrattati mill-membri tan-NRE
 20. Numru ta' rapporti ta' HTA li saru b'mod kongunt
 21. *Numru ta' valutazzjonijiet tal-impatt tal-politiki tal-Unjoni fuq is-saħħa*
 22. *Numru ta' azzjonijiet li jindirizzaw il-ġlieda kontra l-mard komunikabbli*
 23. *Numru ta' azzjonijiet li jindirizzaw il-fatturi ta' riskju ambjentali għas-saħħa*
-

Or. en